

Atatürk organize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

HAZİRAN
2021
SAYI 186

EKONOMİK GELİŞMEYE İHTİYACIMIZ VAR

"Ekonomik büyüme insani ihtiyaçların karşılanması için gereklidir. Ekonomik gelişme ise kalkınma ve yapısal değişimin göstergesidir."

BÖLGEMİZDE
AŞILAMA
SÜRECİ
BAŞLADI

İAOSB
KATILIMCILARI
DEVLER
LİĞİNDE

UĞURTAŞ:
PANDEMİDEN
ALINAN
DERSLER

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

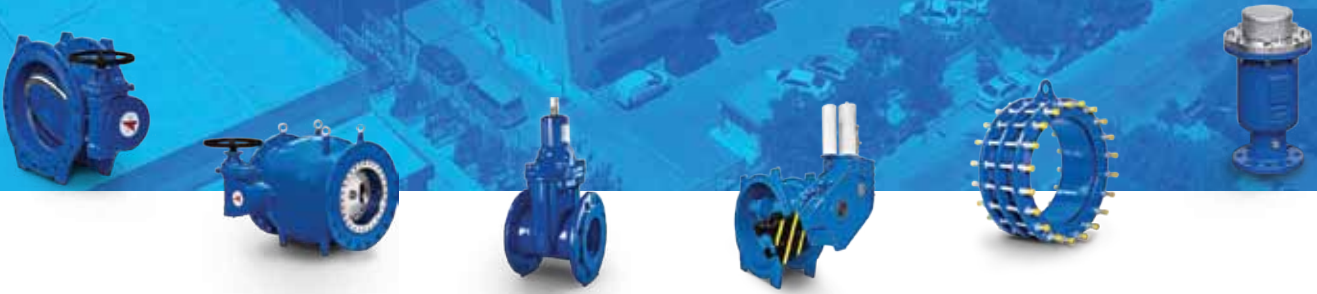

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

VANA SEKTÖRÜNÜN ÖNCÜSÜ REKOR YATIRIMLA DAHA DA GÜÇLÜ

16 milyon Euro'luk yatırım ile imalat tesislerimizi bir araya getirecek Project Pearl, üretim kapasitemizi %100 arttıracak, yenilenen makine parkuru ile üretimde verimlilik ve kaliteyi üst seviyeye çıkaracak.

su kadar güçlü

www.oz-kan.com.tr
Hawle Avusturya Grubu kuruluşudur.

Hayat yeniden başlarken pandemiden dersler alındı mı?

Hilmi
UĞURTAŞ

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli Sanayici Dostlarım, Gerek Türkiye’de gerekse pek çok ülkede, istenen hızda ve yaygınlıkta olmasa da Covid-19 aşılarının uygulanmaya başlaması ile pandeminin sonuna geliyoruz duygusu ağırlık kazandı. Aşılamada başarılı olan ve artık ekonomik olarak kapanmaya tahammülü olmayan ülkelerden gelen normalleşme haberleri, bu sıkıntılı dönemin bitmesinin yakın olduğunun habercisi. Bir seneyi geçen; kapanma, korunma, izolasyon ve korku döneminden sonra yerkürede tekrar umut ve sevinç içinde hayata başlama isteği en üst düzeyde. Dünyadaki toplumlara bakıldığında sanki kapılarını birazdan açacak bir indirim mağazasının önünde bekleyen kalabalıklar gibiler. Birden bire patlayabilecek bir insan ve mal hareketine hazırlanmak şu an en önemli konu. Bu noktada tüm ülkelerin çok ama çok dikkatli olması gereken iki ana konu görünmektedir.

İlki, bu gidişatı terse çevirecek, yeni bir dalganın oluşmasına neden olacak tüm davranış ve uygulamalardan kaçınmaya devam etmemizdir. Yani umudumuzu, mutluluğumuzu ve sağlığımızı koruyacak önlemler içinde yaşamalıyız. Pandeminin dönüşüne ait en ufak bir spekülasyon, her şeyi yerle bir edebilir. Diğer husus ise pandeminin gidişatına göre inişli çıkışlı bir trend içinde kalan ekonomilerin ve iş dünyasının bu normalleşme sonrasında başlayacak bu yarışta ne yapacağının doğru tespit edilmesidir.

Pandemi döneminin hem kendi içimizde hem de dışımızdaki yapılanmalarda ve süreçlerde bugüne değin görmediğimiz eksik ve hataları görmemiz bakımından faydalı olduğunu söyleyebiliriz. Pandemi öncesine kadar süregelen, hatta kalıplaşan davranışlar, yaklaşımlar, süreçler ve süreç yönetimleri, pandemi sonrası revize edilmek zorunda kaldı. Pandemide özellikle üretim ve sanayi alanında öne çıkan olgulara şöyle bir bakalım:

Her şeyden önce, insan ve üretim özelinde de çalışanların sağlığının ne denli önemli olduğu görüldü.

Eğer çalışanın sağlıklı olmazsa, elinde hangi makine, hangi marka, hangi pazar olursa olsun işletmelerini çalıştıramazsın.

Eğer sadece tek tedarikçi ile çalışıyorsan, tedarikçinin tekledi mi sen de durursun.

Eğer lojistikte yani depolamada ve nakliyede alternatifli çalışmazsan, gittiğin yol kapandığında sen de kapanırsın.

Eğer dijital altyapısını hazırlayarak özellikle işletme içindeki bazı fonksiyonları insana bağımlı olmaktan çıkarmazsan ya da uygun görevler için uzaktan çalışma ortamını hazırlamazsan, insanlara ‘sokağa çıkma’ denilen gün, işyerini açamazsın.

Eğer Ar-Ge çalışmaları ile ürettiğin ürünü alıcın için vazgeçilmez kılmazsan, senin gidemediğin, senin üretmediğin gün, müşteri o malı üreteni bulur, getirene ulaşır.

Eğer ürün portföyünü oluştururken, üretimde kullandığın ara malları sadece ithal ederek dışa bağımlı bir biçimde üretim planlaması yaparsan, ithalatın durduğu gün, üretimin durur.

Eğer kullandığın ara malını kendin üretmeyi

düşünmezsen ya da kendin üretmesen de çevrende bir yan sanayi oluşumunu destekleyerek tedarikin en azından makul bir kısmını ulusal pazarından sağlayamazsan, sınırlar kapandı mı üretimin durur.

Eğer pazarlama stratejini sadece ihracat üzerine kurar, iç pazarını küçümser ve göz ardı edersen, dışarı çıkamadığın gün mal satamazsın.

Eğer yatırımda yerli malına, ülkende olan makine, ekipman ve diğer unsurlara sırtını döner, sadece yabancı marka sevdası ile yurt dışından gelecek mallar ile yatırımını planlarsan, sınırların kapandığı zaman senin de yatırımın tatile girer.

Eğer pandemi döneminde bugüne değin giremediğin ya da girip de istediğin düzeyde var olamadığın pazarları yakın takipte tutmaz, o pazarlarda aksayan tedarik zincirlerini ve eksiklerini tespit edip kendini onların yerine yerleştirmeyi hedeflemezsen, senin dolduramadığın boşluğu başkaları doldurur.

Eğer mal portföyünü, elindeki hammadde, makine ve teknoloji durumuna göre çeşitlendirmezsen, elindeki ürünün akışı durduğu an onun yerine başka ürününü sunamıyorsan, sen de durursun. Yaratıcı ekibini, elindeki makine varyasyonuna göre en fazla çeşitle, en esnek üretimle çalıştırma yolunu bulmalısın.

Eğer nakit yönetiminin ne denli önemli olduğuna dikkat etmeden, tüm finansmanını dışarıdan içeri sokacağın diğer enstrümanlar üzerine kurarsan, paranın iş göreceği zaman sende para olmayacağı için açıkta kalırsın. İhtiyaç akçesi denen şeyin aslında kötü gün parası olduğunu görmeden sadece bilanço üzerinde yazılı rakamla gösterirsen, paranın lazım olduğu gün kasanın bomboş olduğunu görürsün. Kasanın boş olduğu gün elektrik, su gibi temel üretim girdilerini bile karşılayamaz hale gelirsin.

İyi günde tasarrufu kulak arkası eder, verimsiz, gereksiz harcamaların ile finans gücünü yersen, o finansla ihtiyaç duyduğun gün borç aramaya çıkarsın.

Elbette dostlarım, pandemi ile yaşadıklarımız, aklımıza yazdığımız bu tecrübelere ekleyecek daha çok şey var. Ancak, bu dönem bize küreselleşmeyi sadece zenginliğe açılan bir kapı olarak görmemizin ne denli yanlış olduğunu da gösterdi. Küreselleşme bir ucu çok keskin bir bıçak gibi, her an bizi tehdit eder durumda. Küreselleşme ile dünya yüzünde olan hiçbir şeye 'bizi ilgilendirmez' diyerek kayıtsız kalma şansımız

kalmamıştır.

Pandemi döneminde uluslararası siyasi ve ekonomik ilişkilerde yaşanan sorunlar, özellikle salgın karşısında test edilmiştir. Her ülke çok stratejik sorunlarını kendileri çözmek zorunda kalmıştır. Bu durumda güçlü denilen devletlerin bile gücü ciddi bir sorgulama geçirmiştir. **İyi günde dış borçla, maliye ve para politikaları ile idare eden ekonomilerin, kötü günde zaafı ortaya çıkmıştır.**

Bu durum tüm dünyada kamusal ekonomiye geçişi bir kez daha gündeme getirmiştir. Görüldü ki, devletler zor anlarında vatandaşlarını korumak, kollamak, yaşatmak için bazı alanlarda çok güçlü olmak zorundadır. Krizlerin sona erdiği zamanlarda da güçlü olunan alanlarda vatandaşın mutluluğu ve refahı için gerektiği yerde piyasaları yönlendirme gücüne de sahip olmalıdır. Bu dönemde kendimizin üretebileceği bir malı, bir yabancından istemenin zorluklarını ve risklerini iyice gördük. Bu noktada karşımıza çıkan teknoloji, altyapı, hammadde, finansman, insan kaynağı gibi sorunları da ancak gerçekçi iç politika kararları ile çözebileceğimiz bir kez daha teyit edildi.

Türkiye'de sanayiciler olarak çalışma ve iş yapma boyutunda çok zorlu bir iklimde yaşıyoruz. Öncelikle Türkiye'nin bulunduğu jeopolitik konum sürekli sorun çıkmasına çok müsait. Enerji kaynaklarının toplandığı bir coğrafya içinde olmamız, Asya-Avrupa arasında bir köprü gibi uzanan Anadolu, ne yazık ki daima çıkar çatışmalarının, egemenlik hayallerinin sıcak çatışmaya kadar gittiği bir coğrafyada.

Bu coğrafya üzerinde hesabı ve planları olan çok ülke var. Bu gizli ve sinsi siyasi ve ekonomik fırtınalara karşı Türkiye olarak daima hazırlıklı ve güçlü olmak zorundayız. Durumumuza şöyle bir bakarsak, özellikle ekonomi alanında neredeyse son 40 yılda daima gündemde kalan sorunlarımız ile bugün de uğraşmaktayız. Hukuk, adalet, eğitim, sağlık gibi alanlarda tartıştığımız pek çok konu var. Ancak Türkiye ve çevresi o denli dinamik ve değişken ki, yapısal reform beklenen alanlarda kararlarınızı çok güçlü ana prensiplere oturtamazsanız, aldığınız tedbirler ve kararlar ne yazık ki, suya yazılan yazı misali çok kısa sürede yok olmaktadır.

Ekonomi alanında; yüksek enflasyon ortamı, kazancın üstüne çıkan faiz rakamları, çok hızlı ve çok geniş bir bantta sürekli hareket halinde olan,

istikrarsız döviz hareketleri, üretim için gerekli ara mallarında ve yatırımlarda dışa olan bağımlılığımız, ürettiğimiz ürünlerin teknolojik sınıflandırmada hala orta düzeylerde bulunması, başta KOBİ'lerimiz olmak üzere, neredeyse sanayicinin kaderi olan finansman ve kaynak eksikleri, bulunan finansmanın ağır mali yükleri, bir türlü istediğimiz sıçramayı yaratamayan teşvik sistemiz ile başlayamayan, bitirilemeyen ya da başlasa da kısa sürede kepenk kapatan yatırımlarımız, kayıt dışı ekonominin üretim ve istihdam alanlarında sanayici üzerine doğrudan ya da dolaylı yollarla getirdiği ağır yükler ile yolumuza devam ediyoruz.

Açıklanan **İstanbul Sanayi Odası 2020 yılı İlk 500 Büyük Firması raporu ve Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından açıklanan Ege'nin 2020 yılı, üretimden satışa en büyük 100 firması listesindeki** firmaların içine derinlemesine indiğimizde; girdi fiyatlarındaki artışın ve tedarik sorunlarının maliyetler üzerinde artan baskısını, yüksek enflasyon nedeni ile öngörülemeyen hale gelen ortamın yarattığı yatırımdan uzak durma duygusunu, değişken döviz hareketleri nedeni ile mal alma ve mal satmada bir türlü aya tutmayan ithalat-ihracat hareketlerini görüyoruz.

Bırakınız yeni yatırımı, işletme sermayelerine dahi yetmeyen güçleri nedeni ile ortaya çıkan finansman giderlerinin elde edilen karın büyük bir bölümünü götürdüğünü söylemek yanlış olmayacaktır.

İSO 500 içinde yer alan Türkiye'nin en güçlü kuruluşlarında dahi finansman giderlerinde yaşanan yüzde 39,2 artış, toplam borçlanmada yaşanan yüzde 23 büyüme, yıllardır içinde bulunulan borç-özkaynak dengesindeki sorunlar, aynı can sıkıcı tabloyu bir kez daha görmemize neden olmuştur. Bakıyorsunuz, dev firmalarda dahi duran varlıkların aktifler içindeki oranı yüzde 2,8 azalmış. KDV yükü yüzde 14,3 büyümüş. Yurt İçi Üretici Fiyatları Endeksi (Yİ-ÜFE) enflasyon oranı ile Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) enflasyonu arasındaki Yİ-ÜFE lehine

açılan makas bize "üretim maliyetlerindeki bu artışı sanayici ne ile finanse ediyor" sorusunu sordurmaktadır. "Karlılık" diyemiyoruz, çünkü karlılık oranları maliyet artışlarının çok gerisinde kalmıştır. Bu hesaplara bir Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi'nde (YD-ÜFE) geline yıllık bazdaki yüzde 39,6'lık oranı katarsak, sanayici ne kadar üretiyor, iç ve dış piyasaya hangi fiyatlandırma ile satıyor sorularının içinden çıkamıyoruz.

Burada iki temel kavramı açıklamakta fayda olacaktır. Ekonomik büyüme insani ihtiyaçların karşılanması için gereklidir, ekonomik gelişme ise kalkınma ve yapısal değişimin göstergesidir. Türkiye'nin sadece ekonomik büyümeye değil, ekonomik gelişmeye de ne kadar ihtiyacı olduğu ortadadır.

Ancak, günümüze odaklanırsak, başta Avrupa olmak üzere dünyanın aşılardan desteği ile yavaş yavaş pandemiden çıkmaya başlaması ile özellikle ihracatta beklentiler düzelmeye başladı. Avrupa'da İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi'ndeki hızlı büyüme, ihracat iklimi endeksinde Mayıs ayında 58,4'lük rakam ile neredeyse 2006'daki rekor seviyeye yaklaşıldı. Türkiye'nin yılın ilk 4 ayında 2020 yılı aynı dönem ihracatına göre yakaladığı yüzde 31,2'lik artış moral veriyor. İSO 500 içinde 2020'de orta ve yüksek teknoloji ile yaratılan katma değer 2021'de 31,2'ye çıkmasını, ihracat gerçekleştirilen ülkelere eklenen yeni pazarları, Türkiye'nin ihracatın liderliğinde büyüme hedefine uygun gelişmeler olduğunu söylemeliyiz. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde 2021 yılı Nisan ayında bir önceki yılın aynı ayına göre imalat sanayi sektörünün endeksi yüzde 72,3 artarken, sanayi üretiminin tümünde bu rakam yüzde 66 olmuştur. Bu, şunu göstermektedir. Yaşanan pandemiye rağmen, Türk sanayisinin üretme iştahı yerindedir. Bizler, bardağın bir kısmının hâlâ boş olduğunu unutmadan dolu tarafına odaklanarak, moral ve sinerjimizi yükseltmek zorundayız.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Hüseyin DOĞAN
YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabirler
Meryem Fulya YAZICIOĞLU
Bestenigar PEKER
YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00
E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdibi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

10 EBSO Binası projesinde son dönemece girildi

- 8 Borç yapılandırma ve matrah artırım yasalastı
- 10 EBSO Binası projesinde son dönemece girildi
- 11 İAOSB'li 12 firma ISO 500'de
- 12 İAOSB Semt Polikliniği'nde aşılama süreci başladı
- 13 Ekonomik göstergeler
- 17 Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?
- 20 Uçakların vazgeçilmez parçalarının tedarikçisi: FTA

- 24 Kiracının temerrüdü ve hukuki sonuçları
- 26 Büyük "çip" krizi
- 30 Umut ve sağlığa adanmış bir kurum: LÖSEV
- 36 Türk Kahvesi için tam 9 bin obje
- 42 Öğrencilikten akademisyenliğe uzanan sanat dolu yaşam: Yıldız Erşadıcı
- 48 İntolerans ve besin alerjileri
- 50 İnsülin avcısı ol, sağlıklı yaşa
- 52 AB, Yeşil Mutabakatı hedeflerini açıkladı
- 56 Sinemanın doğduğu şehir: Lyon
- 60 Girit lezzetleri – Huriye Erman Öztin
- 63 Basında İAOSB

Borç yapılandırma ve matrah artırımı yasalaştı

Matrah ve stok affı düzenlemesi ile borç yapılandırmasını içeren teklif, TBMM’de kabul edilerek yasalaştı.

Kapsamlı borç yapılandırması ve matrah artırımı getiren ekonomi teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)

Genel Kurulu’nda kabul edilerek yasalaştı. 30 Nisan 2021 tarihi itibarıyla kesinleşmiş vergi, harç ve SGK prim borçları ile cezalar yeniden yapılandırılacak.

Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlara Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’a göre; Vergi Usul Kanunu’nda yapılan değişiklikle Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), il özel idareleri, belediyeler, Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı’na (YİKOB) olan bazı borçlar yapılandırılacak. Ancak, düzenleyici ve denetleyici kurumlarca verilen idari para cezaları, Covid-19 ile mücadele kapsamında verilen idari para cezaları ile tütün ve tütün mamulleri kullanımından kaynaklanan idari

para cezaları kapsam dışında bırakıldı.

Uzun süredir özellikle esnafın talep ettiği sicil affı da geliyor.

Karşılıksız çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarını zamanında ödeyemeyenler yükümlülüklerini yerine getirirse, geçmiş ödeme performanslarına ilişkin olumsuz kayıtlar dikkate alınmayacak.

Yapılandırılacak borçlar

TBMM’de kabul edilen kanunla yapılandırma kapsamına alınacak 30 Nisan 2021 tarihi dahil olmak üzere bu tarihten önceki dönemlere ait borçlar şöyle:

■ Vergi Usul Kanunu’na giren ve beyana dayanan vergilerle bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri ve gecikme zamları,

■ 2021 yılı için tahakkuk eden Motorlu Taşıtlar Vergisi'nin ikinci taksidi hariç tahakkuk eden vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları,

■ Yapılan tespitlere ilişkin olarak vergi aslına bağlı olmayan vergi cezaları, idari para cezaları,

■ Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil dairelerince Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında tahsil dairesine takip için intikal etmiş olan asli ve fer'i amme alacakları; işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan ya da kayıtlarda yer aldığı halde işletmede bulunmayan emtia, makine, teçhizat, demirbaşlar ile kasa mevcudu ve ortaklardan alacakların beyanı,

■ Gümrük Kanunu ve ilgili diğer kanunlar kapsamında gümrük yükümlülüğü doğan ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı tahli daireleri tarafından takip edilen gümrük vergileri, idari para cezaları, faizler, gecikme faizleri, gecikme zammı alacakları, SGK'ya bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen ve belirtilen sürelerin sonuna kadar tahakkuk ettiği halde ödenmemiş alacaklar,

■ Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ilgili maddeleri kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan, 2021 yılı Nisan ayı ve önceki aylara ilişkin sigorta primi, emeklilik keseneği ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme alacakları,

■ 2021 yılı Nisan ayı ve önceki aylara ilişkin isteğe bağlı sigorta primleri ve topluluk sigortası primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

■ Özel nitelikteki inşaatlar ile ihale konusu işlere ilişkin yapılan ön değerlendirme, araştırma veya tespit sonucunda bulunan eksik işçilik tutarı üzerinden hesaplanan sigorta primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

■ İşlenen fiillere ilişkin olup ilgili kanunları

uyarınca uygulanan idari para cezaları ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

■ İlgili kanunları gereğince takip edilen 2021 yılı Nisan ayı ve önceki aylara ilişkin Damga Vergisi, Özel İşlem Vergisi ve eğitime katkı payı ile bunlara bağlı gecikme zammı alacakları,

■ İl özel idarelerinin 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen ve vadesi 30 Nisan 2021 dahil bu tarihten önce olduğu halde düzenlemenin yayımı tarihiyle ödenmemiş bulunan asli ve fer'i amme alacakları.

Ödeme ve taksit

Yasayla borçlarını yapılandırmak isteyenler 31 Ağustos gününe kadar ilgili kamu kurumuna başvuracak. Yapılandırılan borçlar peşin veya 2'şer aylık dönemler itibarıyla 18 eşit taksitte ödenebilecek. Ödemeler 30 Eylül'de başlayacak.

Kanuna göre, düzenlemenin uygulanmasında kullanılacak Yİ-ÜFE aylık değişim oranları; Türkiye İstatistik Kurumu'nun her ay için belirlediği 31 Aralık 2004 tarihine kadar toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE) aylık değişim oranlarını, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren üretici fiyatları endeksi (ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1 Kasım 2016 tarihinden itibaren aylık yüzde 0,35 oranını ifade edecek.

EBSO Binası projesinde son dönemece girildi

İzmir zmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nin 7 Mart 2012 tarihinde gerçekleştirilen Genel Kurul toplantısında alınan karar doğrultusunda İAOSB tarafından inşa edilecek ve 49 yıllığına bedelsiz olarak Ege Bölgesi Sanayi Odası'na kiraya verilecek olan "Ege Bölgesi Sanayi Odası Hizmet Binası" projesinde süreç belli oldu.

Konu ile ilgili olarak, Ege Bölgesi Sanayi Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar ve Ege Bölgesi Sanayi Odası

İAOSB tarafından inşa edilecek EBSO Hizmet Binası için İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş, EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar ve EBSO Meclis Başkanı Salih Esen ile bir araya geldi.

Meclis Başkanı Salih Esen, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş'ı ziyaret ettiler.

Toplantı hakkında bilgi veren Uğurtaş, "Başkanlar ile birlikte pro-

jedeki son durumu değerlendirdik. Proje tamamlanma aşamasına geldi. Tamamlandığında İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi olarak ihalesini gerçekleştireceğiz. Planlamamıza göre en geç Eylül ayı başında temelimizi atacağız" dedi.

İAOSB'li 12 firma ISO 500'de

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre 2020 yılında üretimden satışlara göre zirvede 58 milyar 593 milyon TL ile TÜPRAŞ yer aldı. Sıralamada ikinci Ford Otomotiv ve üçüncü de Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları oldu. ISO 500'teki kuruluşların ihracatı ise yüzde 12,8 gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu. Listeye göre firmaların faaliyet karı yüzde 55, istihdamı yüzde 3 ve Ar-Ge harcamaları yüzde 5 oranında artış gösterdi. Finansman yükü ise yüzde 39,2 oranında artarak 88,8 milyar TL'ye yükseldi. Duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı da 2,8 puan azalarak yüzde 36,3'e geriledi. Devreden KDV yükü, yüzde 14,3 artışla ISO 500'ün toplam mali borçlarının yüzde 2,5'i düzeyine ulaştı.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarının açıklandığı listede, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren 12 firma yer aldı. Listede yer alan Bölge firmaları şöyle:

Abaloğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş. (85), Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti. (163), Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş. (178), DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş. (188), CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş. (210), Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş. (272), Üniteks Tekstil Gıda Motorlu Araçlar San. ve Tic. A.Ş. (289), Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş. (334), Norm Cıvata San. ve Tic. A.Ş. (431), Bak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş. (445), Roteks Tekstil İhracat San. ve Tic. A.Ş. (454), Felda Iffco Gıda San ve Tic. A.Ş. (462).

EBSO 100 listesinde 22 İAOSB firması yer aldı

Ege Bölgesi Sanayi Odası üretimden satışlara göre 100 Büyük Sanayi Kuruluşu 2020 listesini açıkladı. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren 22 firmanın yer aldığı listede ilk sıraya Star Rafineri adını yazdırdı. Tüpraş'ın ikinci, Petkim Petrokimya'nın üçüncü olduğu listede yer alan İAOSB firmaları ise şöyle:

Abaloğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş. (7), Polibak Plastik Film San ve Tic. A.Ş. (13), DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş. (15), CMS Jant ve Makina Sanayi A.Ş. (16), Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş. (22), Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş. (24), Norm Cıvata San. ve Tic. A.Ş. (35), Roteks Tekstil İhracat San. ve Tic. A.Ş. (39), Felda Iffco Gıda San. ve Tic. A.Ş. (40), Norm Somun San. ve Tic. A.Ş. (47), ZF Lemförder Aks Modülleri San. ve Tic. A.Ş. (50), Nemak İzmir Döküm Sanayi A.Ş. (52), Atik Metal San. ve Tic. A.Ş. (58), Baylan Ölçü Aletleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (59), Luna Elektrik Elektronik San. ve Tic. A.Ş. (63), Mayteks Örme San. ve Tic. A.Ş. (69), Spot Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş. (73), Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. (81), Gimas Girgin Makine İmalat Montaj ve Mühendislik San. ve Tic. A.Ş. (85), Dirinler Döküm San. ve Tic. A.Ş. (88), Baran Ambalaj San. ve Tic. A.Ş. (91), Bareks Plastik Film Ekstrüzyon San. ve Tic. A.Ş. (100)

İAOSB Semt Polikliniği'nde aşılama süreci başladı

Covid-19 virüsüne karşı yürütülen aşı-
lama çalışmaları ile pandeminin sona er-
dirilmesi hedefleniyor. Ülkemizde tedariki
sağlanan aşıların uygulaması
tüm hızıyla sürerken, İzmir
Atatürk Organize Sanayi
Bölgesi'nde faaliyet gösteren
Çiğli Bölge Eğitim Hastanesi
İAOSB Semt Polikliniği de
günlük 1000 kişilik aşılama
kapasitesi ile hizmet veriyor.

Bölge çalışanları ve ka-
tılımcıları, online olarak
aldıkları aşı randevusunun
ardından, randevu günü ve
saatinde Çiğli Bölge Eği-
tim Hastanesi İAOSB Semt
Polikliniği'ne gelerek, Bölge
sınırları dışına çıkmadan
aşılanma sürecini tamamlaya-
biliyorlar.

Çiğli bölgesindeki vatan-
daşların da yoğunlukla tercih
ettiği poliklinikte aşılama
sırasını bekleyenler, ön giriş
kısmındaki açık alana yerleş-

tirilen şemsiyelerin altındaki banklarda
oturup, sıralarının pandemi kurallarına
uygun olarak gelmesini bekliyorlar.

Büyüme ilk çeyrekte yüzde 7 ile beklentiyi aştı

Türkiye ekonomisi, 2021 yılının ilk çeyreğinde beklentilerin üzerinde, yüzde 7 büyüme kaydetti. İlk çeyrekte hanehalkı tüketimi büyümeye 4,4 puan katkı yaparken, stok değişimi büyümeyi 1,5 puan aşağı çekti. 2021 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yıla göre; bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 18,1, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 14,4, sanayi yüzde 11,7, tarım yüzde 7,5, hizmetler yüzde 5,9, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 3,7, finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 2,9, inşaat yüzde 2,8 yüzde 2,4 arttı.

Reel Kesim Güven Endeksi 2,7 puan arttı

Reel Kesim Güven Endeksi, Haziran ayında bir önceki aya göre 2,7 puan artarak 113 seviyesine yükseldi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan yapılan açıklamaya göre, endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma incelendiğinde, gelecek 3 aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek 3 aydaki üretim

hacmi, gelecek 3 aydaki toplam istihdam, genel gidişat, mevcut toplam sipariş miktarı ve sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde, mevcut stok ve son 3 aydaki toplam sipariş azalış yönünde etkiledi.

Sanayi üretiminde yıllık yüzde 66 artış

Sanayi Üretim Endeksi, Nisan ayında aylık bazda yüzde 0,9 gerilerken, geçen yılın aynı ayındaki yüzde 30'luk düşünün baz etkisiyle yıllık yüzde 66 yükseldi. TÜİK verilerine göre, Nisan'da yıllık bazda madencilik ve taş ocakçılığı sektörü üretimi yüzde 25,5, imalat sanayi sektörü üretimi yüzde 72,3, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü üretimi yüzde 26,6 oranında arttı. Aylık bazda ise Nisan'da bir önceki aya göre madencilikte yüzde 4,1, imalat sanayinde yüzde 0,7 azalış oldu.

İmalat sanayi Haziran'da kapasitesini iyi kullandı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın İktisadi Yönelim Anketi'ne göre, Mayıs ayında yüzde 75,3 olan imalat sanayi kapasite kullanım oranı, Haziran'da 1,3 puan artarak yüzde 76,6'ya yükseldi.

Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) ise, bir önceki aya göre 1,1 puan artarak yüzde 76,3 seviyesinde gerçekleşti. Kapasite kullanım oranları; tüketim mallarında yüzde 73,4, dayanıklı tüketim malları yüzde 78,5, dayanıksız tüketim malları yüzde 72,4, ara mallar yüzde 79,8 ve yatırım mallarında yüzde 72,2 oldu.

Yatırım teşviklerinde önemli artış

Nisan'da 20,6 milyar liralık yatırım öngören 40'ı yabancı toplam 1189 proje için yatırım teşvik belgesi düzenlenirken, bunların sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 122 arttı.

Aynı dönemde öngörülen sabit yatırım ise yüzde 44 yükseldi. Sabit yatırımların yüzde 39'u birinci bölgeye yapılır-

ken, 6'ncı bölgenin payı yüzde 7,8 oldu. Yerli firmalara düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 19 milyar TL olup, toplam içindeki payı yüzde 92 düzeyinde. Yabancıların toplam sabit yatırım tutarı 1,6 milyar TL oldu.

KOSGEB'den üniversitelere yeni destekler

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi (KOSGEB) Başkanlığı, TEKMER Destek Programı kapsamında kurum ve kuruluşları, teknoloji

tabanlı kuluçka merkezi kurmak ve girişimci ile start-up'lara yönelik iyileştirici ve geliştirici faaliyetler için desteklemeye

devam ediyor. Başvurusu kabul edilen İstanbul Aydın Üniversitesi, Ekol Grup Servis ve Yönetim Hizmetleri A.Ş., Başkent Üniversitesi, İzmir Bakırçay Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi ve İstanbul Gelişim Üniversitesi işletici kuruluşlarını kurdu.

Kurulan ve kapanan şirket sayısı azaldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Mayıs ayına ilişkin kurulan ve kapanan şirket istatistiklerini açıkladı. Buna göre, Mayıs'ta kurulan şirket sayısı Nisan ayına kıyasla yüzde

47,7 azalarak 8 bin 565'ten 4 bin 480'e geriledi. Aynı dönemde kapanan şirket sayısı da yüzde

41,9 azalarak 957'den 556'ya düştü. Ancak yıllık bazdaki rakamlar artışa işaret etti. 2021 yılı Mayıs ayında kurulan şirket sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 30,3, kapanan şirket sayısı yüzde 8,4 arttı.

Mayıs'ta dış ticaret açığı 4,1 milyar dolar

Türkiye'nin dış ticaret açığı Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 20,2 artarak 3 milyar 436 milyon dolardan 4 milyar 129 milyon dolara yükseldi. Türkiye İstatistik

Kurumu (TÜİK) ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan Mayıs ayı geçici dış ticaret verilerine göre, Mayıs ayında ihracat geçen

yılın aynı ayına göre yüzde 65,7 artarak 16 milyar 498 milyon dolar, ithalatı da yüzde 54 yükselişle 20 milyar 627 milyon dolar olarak gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı Mayıs 2020'de yüzde 74,3 iken bu yılın Mayıs ayında yüzde 80'e çıktı.

Normalleşme alışverişi tetikledi

Kademeli normalleşme kapsamında 1 Haziran itibarıyla yeni bir döneme geçilmesi ve Temmuz ayı başından itibaren tam normalleşme alışverişi de tetikledi. Gerek düğün sezonu-
nun gerekse işe dönüşlerin başlaması hazır giyimden kuyumculuk sektörüne, mobilyadan yeme-içme sektörüne kadar birçok alanda biriken talebin harekete geçmesine yol açtı. AVM ziyaretçi sayıları 2 milyon 200 binden 4 milyon 100 bine çıkarak Mart 2020'den bu yana en yüksek seviyeye ulaşırken, cirolarda ise salgın öncesinin yüzde 70'ine gelindi.

E-ticaret harcamaları 226 milyar lira

Türkiye'de pandemi yılında e-ticaret harcamaları 226 milyar liraya ulaştı. E-ticaret harcamaları pandemi etkisiyle yüzde 45 oranında büyüdü. İnternette

satış yapmanın toplam satışlarını artırdığını belirten işletme oranı yüzde 75, internet satışlarının pandemi sonrası artmaya

devam edeceğini öngören firmaların oranı ise yüzde 39 oldu. Giyim ürünleri, yüzde 85 oranla online'da en fazla alışveriş yapılan kategori olarak öne çıktı. En çok tercih edilen e-ticaret kanalı ise yüzde 91 ile e-ticaret pazar yerleri oldu.

E-ticaret'te uzman eleman sıkıntısı

Pandeminin etkisiyle geçen yıl internetten satış yapan işletme sayısı hızla artarken, e-ticaret sektöründe uzman personel bulma noktasındaki sıkıntı da sürüyor.

Bilişim Sanayicileri Derneği'nin (TÜBİSAD) son raporlarına göre, pandeminin etkisiyle geçen yıl internetten satış yapan işletme sayısının bir önceki yıla kıyasla 4 katına çıktığına dikkat çeken TOBB e-ticaret Meclisi Üyesi Cenk Çiğdemli, e-ticarete katılan işletme sayısının 2015'ten bu yana toplam yüzde 42 arttığını, e-ticaretin GSYH'ya oranının yüzde 4,5'e ulaştığını bildirdi.

Esnek çalışma kalıcı gibi

İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından TÜBİTAK'ın desteğiyle yürütülen "Esnek Çalışma Yönetim Sistemi Geliştirme Projesi" kapsamında yapılan araştırma sonuçlarına

göre, esnek çalışma modeli artık her işveren ile çalışanın hayatında önemli bir konuma geçti. Araştırmada, özellikle uzaktan

çalışma, başka şehir ve ülkeden çalışma ile butik ofislerin gündeme alınacağı belirtildi. Araştırmaya göre, salgın öncesine göre işyerinden çalışanların oranı yüzde 39,6 düştü. Mekan esnekliğiyle çalışanların oranı yüzde 35,6 arttı.

JP Morgan'dan Türkiye için düzeltme

Uluslararası yatırım kuruluşu JP Morgan, TCMB Para Politikası kararlarını değerlendirdiği raporunda, Türkiye için 2021 yılı GSYH büyüme tahminini yukarı yönlü revize ederek yüzde 6,1'den yüzde 6,8'e çıkardı. Kararda, mobilitede hızlı toparlanma ile Covid-19'a karşı aşılanmanın hızlanması etkili oldu. TCMB'nin beklentilere paralel olarak politika faizini yüzde 19'da tuttuğuna işaret eden JP Morgan, güçlü yurt içi talep, yükselen maliyetlerin yol açtığı fiyat baskıları ve zayıf politika kredibilitesinin sıkı politikanın devam ettirilmesini destekledi.

Borçlanma pandemide zirveye çıktı

Pandemi küresel çapta ülkelerin dış borçlarında artışlara neden oldu. Kapanan ekonomileri ayakta tutabilmek vatandaşına gerekli desteği sağlayabilmek için ül-

keler finansman arayışlarını yeni borçlarla karşıladı. Türkiye'de de dış borçlanma pandemi döneminde arttı.

Hazine ve Maliye

Bakanlığı verilerine göre 2020 sonu itibarıyla Türkiye'nin brüt dış borç stoku 450 milyar dolar seviyesinde. Brüt dış borç stokunun gayri safi yurtiçi hasılaya oranı ise yüzde 62,8 seviyesinde. Bu rakam, tarihin en yüksek seviyesine işaret ediyor.

Kısa vadeli borç 190,4 milyar dolar

Orijinal vadesine bakılmaksızın, Nisan sonu itibarıyla vadesine 1 yıl ya da daha az kalmış kısa vadeli dış borç stoku 190,4 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Merkez Bankası'nın (TCMB) verilerine göre, söz konusu stokun 18,2 milyar dolarlık bölümü, Türkiye'de yerleşik bankaların ve özel sektörün yurt dışı şubeleri ile iştiraklere olan borçlarından oluşuyordu. Toplam stok içinde kamu sektörünün payı yüzde 20,5, Merkez Bankası'nın payı yüzde 12,5, özel sektörün payı da yüzde 60 düzeyindeydi.

Varlık barışında süre 6 ay uzatıldı

Varlık barışı başvurularında sürenin 6 ay daha uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı. 17 Kasım 2020 tarihinde çıkarılan ve yurt

dışındaki varlıkların ekonomiye kazandırılmasını amaçlayan 7'nci varlık barışında süre 30 Haziran itibarıyla sona eriyordu.

Varlık barışı kapsamında yurt dışında bulunan altın, para, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları, vergi incelemesine tabi olmadan Türkiye'ye getirilebiliyor. Cumhurbaşkanı, yılın sonunda gerekli görürse 6 aylık uzatma yapabilecek.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Türkiye'nin elindeki kaynakları doğru kullanması, istihdam yaratacak büyümeyi oluşturacak makroekonomik program uygulaması gerektiği ifade edildi.

Biz 6-7 çeyrek yüzde 6 büyümeliyiz

Şeref Oğuz

Büyümede ivme yükselişe işaret ediyor. Her ne kadar da hissedilemese de hareket yukarı doğru... Uluslararası kuruluşlar yüzde 6'lık büyüme hedeflerini açıklamaya başladı bile.

IMF, 2022'den itibaren daha düşük bir eğilime dönmenden önce Türkiye'nin büyümede bu yıl yaklaşık yüzde 5,75'e ulaşmasını bekliyor. Dünya Bankası ise 2021 büyüme tahminini yüzde 5'e çıkarmıştı.

Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nun Haziran sayısında yeniden yüzde 5'e yer verdi. JP Morgan ülkemizin tahminlerin üzerinde gelen ilk çeyrek büyüme verisi sonrası 2021 büyüme tahminini yüzde 6,1'e yükseltti.

Neden 7 çeyrek yüzde 6

büyümeliyiz? Türkiye son 2,5 yıl içerisinde enflasyon-faiz-kur sacayağında yaşadığı sıkışmayı ancak güçlü büyümelerle geri alabilir. Eğer biz 6 veya 7 çeyrek, yüzde 6 ve üzeri büyürsek, işsizlik erimeye başlar ve Türkiye kaybettiklerini geri kazanır. Fakat tüm denklem, ülkeler arasındaki diplomasi trafiğine bağlı. Ekonomilerin açılması ile bir ivme yakalansa da ülkeler arasında gerilimli bir süreç yaşanır 2022'nin ilk çeyreğinden itibaren yeniden küçülme başlar.

Ekonomik büyümenin nimetleri:

Her sektörde üretim canlanır.

İşsizlik sürekli azalmaya başlar.

İhraç edecek mal çoğalır.

Yatırımlar ivmelenir.

Şirket ciroları tırmanır.

Ancak bu sayede büyüme, toplumun kılcal damarlarına sızar. Hani uzun süre kurak kalan toprağa kısa süreliğine yağmur yağsa işe yaramaz ya öncelikle toprağın suya doyması gerek.

Ekonomi tüm kurumlarıyla büyümeyi benimsemeli. Ancak bu durumda istihdam dostu büyüme olur. Ancak bu halde yatırımlar canlanmaya başlar. Bu gerçekleşirse büyüme nitelik kazanır. Tüketerek büyümenin sıkıntısı, tüketecek şey kalmadığında küçülme gelmesidir.

Yıllar yılı bir iktisat teorisini kanıtlamaya çalıştık. Bu teoriye göre "faiz sebep, enflasyon sonuç" idi. Yüksek faizin ekonomi üstünde, enflasyon üstünde olumsuz etkisi olmadığı kimse söyleyemezdi tabii ki ama Türkiye'de enflasyona acaba birincil olarak faiz mi yol açıyordu, döviz mi, yoksa başka etkenler mi söz konusuydu, işte bu tartışılırdı.

Bu teorinin doğru olduğu görüşünden yola çıkarak faizi kaç kez olması gereken düzeyin altına çektik. Ya da bilinen iktisat teorilerini zorlayarak gereken dönemde faiz artırmaktan kaçındık, ayak diredik, ne var ki sonuçta daha yüksek oranlı artışlar yapmak zorunda kaldık.

Bir değil, iki değil, kaç kez bu durumu yaşadık. Ama yaşadıklarımızdan ders çıkarıp "Yok bu teori doğru değilmiş" ya da en azından "Türkiye ekonomisine uymuyormuş" da demedik.

Yeni bir yol ayrımına yaklaşıyoruz

Şimdi bu "teoriyi" bir kez daha test etme aşamasına geliyoruz.

Merkez Bankası'nın politika faizi marttan bu yana yüzde 19 düzeyinde ve bu oranı yüksek buluyoruz ya... Bu oranın enflasyonu olumsuz etkilediği düşüncesindeyiz ya... Niyetimiz, Temmuz, en geç Ağustos'ta faizi aşağı çekmek.

Yapabilir miyiz, elbette yaparız! İnsan sonuçlarına katlandıktan sonra her şeyi yapabilir. Ama sonuçlar yalnızca karar verici olarak belli bir kesimi değil de tüm ülkeyi ilgilendiriyorsa durup biraz düşünmek gerekir.

Düşünmek ve faiz indirimi halinde doğacak olası sonuçların ülke ekonomisinde faizin görece yüksek olmasından daha fazla zarar doğurup doğurmayacağını iyi hesaplamak gerekir.

Bunu yapacak mıyız, düşünecek ve ona göre mi karar vereceğiz, yakında görürüz.

9,5 yılın söylediği

Kışemizde 21 Haziran'da faiz, yurtiçi üretici fiyatları ve dolar kurunun 2012 yılından bu yana

Temmuz ya da Ağustos'ta faiz düşürülebilir mi?

Alaattin Aktaş

olan yıllık eğilimine yer verdik. 9,5 yıllık dönem çok özet olarak bize şunu söylüyordu:

- Faiz düşünce fiyatlarda umulan gerileme sağlanamıyor.
- Fiyat artışının temel nedeni faiz değil döviz kuru gibi görünüyor, çünkü fiyat artışlarıyla kur artışı neredeyse paralel seyrediyor.
- Normalde faiz artırılınca kur geriler ama bazı dönemlerde faizde adım atmakta geç kalındığı için kurda düşüş sağlanmasının da pek kolay olmadığı gözleniyor.

Şimdi de son 3,5 yıl...

Faiz, üretici fiyatları ve dolar kurunun birbirleriyle olan etki-

leşimini ortaya koyan grafiği son 3,5 yıla indirdik ve bu sefer 2017'nin Aralık ayını 100 kabul ederek aylık gidişatı ortaya koyan endeks bazlı bir grafik oluşturduk. Peki son 3,5 yılın grafiği bize ne söylüyor? Dönem dönem bakalım:

- Bu 3 büyüklük içinde döviz ve fiyatlara göre ayrı ayrı giden, zaten normalde de gitmesi gereken faiz. Nitekim genel görüntü bu yönde.
- Faiz düşürülerek fiyatların düşük tutulabileceği teorisinin nasıl geçersiz kaldığını bu 3,5 yılda ilk olarak 2018'de gördük. Rahip krizi sırasında kur tırmanırken uzun süre buna seyirci kalmanın faturası fazlasıyla çıktı. Üçlü olarak! Çaresiz kalınarak hem faiz rekor düzeye çıkarıldı; öncesinde hem kur rekor kırdı, hem de fiyat artışı. 2018'in sonu ile 2019'un belli döneminde faizi yüksek tutunca kur ve fiyatların nasıl yataya yakın seyrettiğini gördük.

ABD’de enflasyon son 3 ayda ciddi bir artış eğilimi içine girmiş durumda. Mayıs’ta açıklanan 12 aylık enflasyon oranı yüzde 5 ile FED’in ekonomiyi dengelemeyi öngördüğü yüzde 2’lik oranın 2,5 katına yükselmiş bulunuyor. Normal koşullarda bir paranın enflasyonla iç değer kaybı yaşaması halinde dış değer kaybına da uğraması beklenir. Burada tam tersi oluyor ve dolar, yükselen enflasyon eğilimiyle içeride değer kaybederken yabancı paralara karşı değer kazanıyor. Bunun birkaç nedeni var: ABD ekonomisi Covid-19 salgınıyla büyümede kaybettiği ivmeyi yeniden yakalamış görünüyor. Ekonomide büyümeye geri dönüş trendine paralel olarak işsizlik yüzde 15’ten yüzde 5,8’e gerilemiş durumda.

Doların değer kazanması ve Türkiye

Mahfi Eğilmez

FED, faiz artırımını 2023 yılına çekti. Faiz artırımından önce de varlık alımı yoluyla piyasa fonlamasını azaltmaya başlayacağını açıkladı.

Bu gelişmeden Türkiye ekonomisi için birkaç sonuç çıkar: FED’in varlık alımını azaltacağını açıklaması ve faiz artırım beklentisini öne çekmesi ABD’de faizlerin ileride yükseleceği anlamına gelir. Bizim gibi dış kaynak ihtiyacı nedeniyle yüksek riske karşılık yüksek faiz öneren ülkelere gelmiş olan dövizler yavaş yavaş çıkmaya başlar. Bu da TL’nin değer kaybına yol açar. Dünya piyasalarında sıkılaştırma eğilimi

yayılmaya başlarsa likidite bolluğu azalacağı için bizim gibi dış kaynağa bağımlı ülkelerin maliyetleri yükselir.

Erittiği döviz rezervleriyle ekonomiyi kırılgan hale getiren iktidar, kâğıt üstünde rezervleri yüksek gösterme çabasını devam ettiriyor. Son olarak Çin’le yapılan swap hacminin 6 milyar dolara çıkarıldığı açıklanırken bu yolla Türkiye ekonomisinin itibarının artırılması bekleniyor.

Herkes biliyor ki uluslararası itibarı belirleyen, kurlardaki seyri belirleyen brüt rezervler değil, gerçekten kullanılabileceğiniz net rezervler. Brüt rezervler 100 milyar dolara çıkmış gözükse de asıl bakılan net rezervleriniz eksi 50 milyar dolar düzeyinde. Türkiye’nin itibarını belirleyen net rezervlerinizi ise bu yaklaşımla, uyguladığınız mevcut politikalarla artırma imkânınız pek görünmüyor. Uluslararası kuruluşlar ve iç piyasaların dikkatini çeken

Rezervi şişirmekle Türkiye algısı düzelmez

Erdal Sağlam

IMF raporunda “eksizde olan merkez bankası rezervlerinin önümüzdeki dönemde daha da erimesinin beklendiği” açıklanmıştı. IMF yıllık rutin 4. madde konsültasyonu kapsamında yaptığı değerlendirmede 2021 yılında Türkiye’nin yüzde 5,75 oranında büyüyeceğini, yılsonu enflasyon oranının da yüzde 16,5 olacağını söyledi. IMF’nin tahminlerine göre enflasyonda 2022 yıl sonunda yüzde 14, daha sonraki 4 yıl için de yüzde 12,5 tahminine yer verildi. IMF, mevcut politikalarla 2022 ve sonrasında ise büyüme oranlarının yüzde 3’lerin biraz üstünde

seyretmesini bekliyor. IMF, özet olarak kötü politika tercihlerinin de etkisiyle ekonominin çok kırılgan hale getirildiğini, yüksek enflasyon ve düşük büyümenin bizi beklediğini belirtiyor.

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

Uçakların vazgeçilmez parçalarının tedarikçisi: FTA

Genç ve idealist mühendis, Türkiye'nin seçkin üniversitelerinden ODTÜ'den mezun oldu, eğitimiyle ilgili olarak sektörde önde gelen firmalarda üst düzey sorumluluklar üstlendi. Bilgi birikimini ve mesleki deneyimlerini harmanlayıp kendi kanatlarıyla uçuşunun vakti geldiğine inanarak profesyonel yöneticilikten sanayiciliğe adım attı. FTA, kurulduğu 2004 yılından itibaren kısa zamanda sektörle ilgili bütün

sertifikasyonlarını tamamlayarak en iyi uçak motoru tedarikçilerinden General Electric Aircraft Engines (GEAE) ile Boeing ve Airbus için toplamda 450 parçanın onaylı tedarikçisi konumuna geldi.

Kaliteye odaklanan, değerleri sahiplenen

insan kaynağına önem veren, havacılık sektörünün gelişmesinin öncüleri arasında yer alarak ana motor üreticilerinin çözüm ortağı olmayı hedefleyen FTA Havacılık Bağlantı Elemanları San. Tic. Ltd. Şti.'nin

FTA, kurulduğu 2004 yılı Nisan ayından bu yana havacılık sektörünün gerekliliklerini harfiyen yerine getirmeyi ve idame ettirmeyi şirketin vazgeçilmez felsefesi olarak kabul etti ve ona göre davrandı.

marka yolculuğunu şirketin kurucusu ve Genel Müdürü Birol Mordeniz'den öğrenmeye ne dersiniz?

● **Birol Bey,**
öncelikle
sizi ta-
nıyabilir
miyiz?
1964

doğumluyum, evli
ve iki kız çocuk babasıyım.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Metalurji Mühendisliği mezunuyum. Profesyonel iş hayatıma 1989 yılında Nasaş Alüminyum şirketinde Ar-Ge mühendisi olarak başladım, 1991 yılında Kale Savunma Sanayii'nde Isıl İşlem ve Özel Prosesler Sorumlusu olarak çalıştım. 1993-2004 yılları arasında, Lisi Aerospace'de sırası ile Isıl İşlem ve Özel Prosesler Sorumlusu, sonrasında Kalite Müdürü ve son 4 yılında Genel Müdür olarak görev yaptım. 2004 yılında FTA Havacılık ve Bağlantı Elemanları San. Tic. Ltd. Şti.'ni kurdum ve halen Genel Müdür olarak çalışmalarına devam etmekteyim.

● **17 yıldır dünya devlerinin tedarikçisi**

olan FTA'nın kuruluşundan bugüne uzanan hikayesini aktarır mısınız?

FTA, kurulduğu Nisan 2004 yılından bu yana havacılık sektörünün gerekliliklerini harfiyen yerine getirmeyi ve idame ettirmeyi şirketin vazgeçilmez felsefesi olarak kabul etti ve ona göre davrandı. Havacılık sektörünün gereklilikleri olan AS9100, NADCAP ve diğer sertifikasyonların yanında en önemli özellik şirket güvenilirliği ve dürüstlüğüdür, bunu sağlayamadığınız zaman sertifikalar size sektörün kapısını açabilir ama ilerleyemezsiniz.

FTA kurulduktan 6 ay sonra ISO9100, 1 yıl sonra da AS9100 sertifikası aldığında

Türkiye'de bu sertifikayı almaya hak kazanmış 6'ncı firmaydı. FTA hiçbir zorunluluk olmadığı halde sırf felsefesi gereği pandemi döneminde, sektördeki yüzde 80'lere varan daralmaya rağmen sertifikalarının devamını sağladığı gibi buna ek olarak Covid-19 Güvenli Üretim gerekliliklerini içeren sertifikayı da Ekim 2020 tarihinde başarıyla aldı. Bunun yanında firmamız çevre bilinci gereği, henüz kanuni zorunluluk bulunmamasına rağmen ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi Sertifikası'nı da Aralık 2020

tarhinde almıştır.

FTA 17 yıl boyunca sektörde önemli bir figür olduğunu ispatlamıştır. Bundan sonra da havacılık sektörünün önemli bir parçası olacaktır.

● **2011 yılında sizinle yaptığımız röportajda Türkiye’de havacılık sektöründe yerli sermaye ile sıfırdan kurularak Uluslararası Havacılık ve Savunma Müteahhitleri Akreditasyon Programı (NADCAP) ve GEAE onayı alan 5-6 firmadan birisi olduğunuzu iletmiştiniz. Kuruluşunun üzerinden 5 yıl geçmeden bu başarıları imza atan FTA havacılık, son 10 yılda neler yaptı?**

FTA kuruluşundan bu yana, en iyi uçak motoru tedarikçilerinden General Electric Aircraft Engines (GEAE) ile Boeing ve Airbus için toplamda 450 kalem parçanın onaylı tedarikçisi konumuna gelmiştir. Bu süreçte yaşanan önemli gelişmeleri kronolojik olarak şöyle sıralayabilirim:

Haziran 2005’te AS9100 Kalite Sistem Ona-

En iyi uçak motoru tedarikçilerinden GEAE ile Boeing ve Airbus için toplamda 450 kalem parçanın onaylı tedarikçisi konumundaki FTA, kaliteden iş sağlığı ve güvenliğine kadar tüm süreçlerini belgelendirdi.

yı, Mayıs 2008’de tahribatsız muayene (FPI), NADCAP onayı, Temmuz 2010’da fabrikasyon üretim biriminin faaliyete geçmesi, Haziran 2012’de yeni tesis yatırımı; arsa alımı, inşaatın başlatılması, Ocak 2014’te yeni tesisimizde üretim faaliyetimizin baş-

laması, Şubat 2014’te özel prosesler (Dry Film Lube-Ti Cleaning-Passivation), NADCAP onayı, Haziran 2018’de vakum ısıtma işlemi NADCAP onayı, Ekim 2020’de TSE Covid-19 Güvenli Üretim Belgesi, Aralık 2020’de ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi, Aralık 2020’de ISO 45001:2018 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Standardı Belgesi.

● **FTA Havacılık bir kişi ile yola çıkmıştı. Bugün çalışan sayınız, üretim hacminiz ne kadar yol kat etti?**

2019 sonunda başlayan Covid-19 pandemisi başlangıcı ile içinde bulunduğumuz sektör durma noktasına geldi. Bu süreçte, azalan-

ötelenen siparişlere rağmen mevcut çalışan kapasitemizi korumaya çalışsak da, askerlik, sağlık sebebi, kişisel/aile-sel sebepler nedeni ile işten ayrılan çalışanlarımız oldu. Bu gelişmeler neticesi, 2021 yılı itibari ile firmamızda yaklaşık 70 kişi istihdam edilmektedir. Çalışanlarımızın dağılımı ise şöyle: Yüzde 57 üretim, yüzde 23 mühendis, yüzde 13 kalite&özel prosesler, yüzde 7 genel...

● **Dünyanın en büyük markalarına üretim yapıyorsunuz. Her bir ürününüz ile bağlanan ekipmanlar binlerce uçuşu sorunsuzca gerçekleştiriyor. Başarınızın temel üç ayağı nedir?**

Kuruluşumuzdan itibaren tek önceliğimizin kalite olması, çalışanlarımızı bu anlayış ile yetiştirmemiz ve bu konuda sürekliliği sağlamak amacı ile şirket içi ve/veya şirket dışı eğitimlere önem vermemizdir. Şirketin kalite bölümünün, ürün ile ilgili kararlarında şirket üst yönetiminden etkilenmeden karar verebiliyor olmasını sağlamak önceliğimizdir.

Ardından kalite yönetim sistemini tüm ayakları ile idame ettirmek (insan, ekipman, vb. planlamak ve gerçekleştirmek) geliyor.

Şirketimizin misyonu, vizyonu, değerleri ve etik ilkelerinin tüm çalışanlarımız tarafından sahiplenil-

FTA Genel Müdürü Morde-niz: "Sektörün gelişmesi, öncelikle yurt içindeki lider firmalar tarafından oluşturulan kümelenmeler dolayısı ile olası tedarikçilerin eğitimi ve gelişmesi için faydalı olacaktır."

mesini sağlamaya çalışmak prensibini de üçüncü ayak olarak sayabiliriz.

● **Yeni dönem çalışmalarınız ve gelecek projeleriniz neler?**

Sektördeki gelişmeleri yakından takip ederek, ana motor üreticilerine

çözüm üretmek ve sektörün gelişmesine öncülük etmek üzerine çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

● **Türkiye'de Havacılık ve Uzay Kümelenmesine yönelik yürütülen faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Olumlu buluyorum. Sektörün gelişmesi, öncelikle yurt içindeki lider firmalar tarafından oluşturulan kümelenmeler dolayısı ile olası tedarikçilerin eğitimi ve gelişmesi için faydalı olacaktır.

● **Varsa eklemek istedikleriniz...**

Bana bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim.

Abdurrahman
ŞENOL

Kiracının temerrüdü ve hukuki sonuçları

Kiraya veren, kiracının temerrüdü nedeniyle kira sözleşmesini feshederse, sözleşmenin vaktinden önce sona ermesi sebebiyle uğradığı zararın tazmin edilmesini talep edebilecektir.

Kira sözleşmesi, kiraya verenin bir şeyin kullanılmasını veya kullanıma ile birlikte ondan yararlanmasını kiracıya bırakmayı, kiracının da buna karşılık kararlaştırılan kira bedelini ödemeyi üstlendiği sözleşmelerdir. Kira sözleşmesinin her iki tarafa da borç yükleyen bir sözleşme olması nedeniyle kiraya verenin, kiralananı kiracıya kullanıma elverişli bir şekilde teslim etme ve kira süresi boyunca bu durumda bulundurma, kiracının da kira konusunu kullanımının karşılığı olarak kira bedelini ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Kiracının kira bedeli borcunu ifa etmemesi ihtimaline karşılık olarak kanun koyucu bazı önlemler almıştır.

Kiracının kira bedelini ve yan giderleri ödeme borcunu yerine getirmediği, temerrüde düştüğü hallerde kiraya verene sözleşmeyi feshetme hakkı tanıdır. Kanun koyucu burada

kira sözleşmesinin devamı yönünden temerrüde düşen kiracıya borcunu ödemesi yönünde bir imkan tanımakta, kiraya verene de kiracının borcunu yerine getirmemesine bağlı olarak sözleşmeyi sona erdirme hakkı vermektedir.

Kira bedelini ödeme yükümlülüğü, kira sözleşmesinde kiracının asli borcunu oluşturmaktadır. Kiracının bu asli borcunu ifa etmemesi, ifada gecikmesi halinde bu durum kira sözleşmesini sona erdiren bir sebep olarak düzenlenmiştir. Bir başka ifadeyle, kanun koyucu sürekli bir borç ilişkisi doğuran kira sözleşmesinde taraflardan birisi olan kiracının kira bedelini ödemede gecikmesine bağlı olarak temerrüde düşmesini, özel bir olağanüstü fesih sebebi olarak hükme bağlamıştır.

Türk Borçlar Kanunu'nun Kiracının Temerrüdü başlıklı 315. maddesinde "Kiracı, kiralananın tesliminden

sonra muaccel olan kira bedelini veya yan gideri ödeme borcunu ifa etmezse, kiraya veren kiracıya yazılı olarak bir süre verip, bu sürede de ifa etmeme durumunda, sözleşmeyi feshedeceğini bildirebilir. Kiracıya verilecek süre en az 10 gün, konut ve çatılı işyeri kiralalarında ise en az 30 gündür. Bu süre, kiracıya yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden itibaren işlemeye başlar.” düzenlemesi kapsamında, kiracının sözleşmenin kurulması ve kiralananın tesliminden sonra doğacak olan kira bedelini veyahut yan giderleri ödememesi halinde kiraya verenin bildirimiyle sözleşmeyi feshedebileceği açıkça belirtilmiştir. Kira bedelini veya yan giderleri ödeme borcunu ifa etmeyen kiracıya verilecek sürenin konut ve çatılı işyeri kira sözleşmelerinde en az 30 gün, diğer kira sözleşmelerinde ise en az 10 gün olması hükme bağlanmıştır. Öte yandan, buradaki bildirimin geçerlilik şartı, yazılı olmasına bağlı olduğu açıkça belirtilmiştir.

Bu kapsamda kiraya verenin sözleşmeyi temerrüt nedeniyle feshetme hakkının doğabilmesi için usulüne uygun yapılan yazılı bildirimde belirlenen süre içerisinde kiracının, muaccel olan ve ödenmemiş olan kira bedeli borcunu yerine getirmemiş olması gerekmektedir. Yani kiracı bildirimde belirtilen kira bedeli veya yan gider borcunu kendisine verilen süre içerisinde ifa etmesi halinde kiraya verenin fesih hakkı ortadan kalkacaktır.

Burada kiraya verenin kiracıya yapacağı bildirimin açık ve anlaşılır olması gerekir. Bu kapsamda muaccel olan ve ödenmeyen kira bedeli borcunun miktarı ile dönemleri, söz konusu borcun ödenmesine ilişkin talep ve verilen süre açıkça belirtilmiş olması gerekir.

Verilecek süreler kanunda belirtilen sürelerden kısa olmaması gerekmektedir. Kiraya veren kiracıya vermekle yükümlü olduğu 10 veya 30 günlük süreler dolmadan da fesih hakkını kullanamayacağı gibi, kullandığı takdirde yapılan fesih beyanı ise geçersiz olacaktır. Kiracının kısmi ödemede bulunması halinde, kiraya verenin fesih hakkı bu durumda ortadan kalkmayacaktır.

Öte yandan, kiracının temerrüdü nedeniyle kiraya verenin fesih bildirimi iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki, kiraya veren süre içeren bildirimde bulunurken, sürenin ödeme yapılmaksızın geçirilmesi halinde sözleşmeyi feshedeceğini beyan etmesiyle, kiraya veren tarafından sürenin sonunda ayrıca bir fesih bildiriminde bulunmaksızın kira sözleşmesi sona erecektir. Diğer ise kiraya veren eğer süre içeren bildirimde ödememe şartına bağlı olarak fesih beyanında bulunmazsa, verilen süre sonunda da kiracı tarafında borcun ödenmemesi halinde ayrıca sürenin sonuna gelindiğinde yapacağı ayrı bir bildirimle sözleşmeyi feshedebilecektir.

Kira sözleşmesinin feshedilmesiyle birlikte kiracının kiralananı geri verme borcu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, kira sözleşmesinin vaktinden önce feshedilmesinden dolayı kiraya verenin bir zararı doğarsa, kiracının bu zararı da tazmin etmesi gerekecektir. Bir başka ifadeyle, kiraya veren, kiracının temerrüdü nedeniyle kira sözleşmesini feshederse, sözleşmenin vaktinden önce sona ermesi sebebiyle uğradığı zararın tazmin edilmesini talep edebilecektir. Burada tazminini talep edebileceği zarar, sözleşmenin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinden doğan zararlar olacaktır.

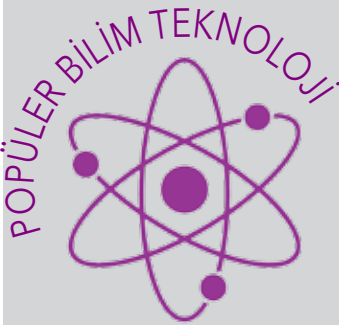

Gökhan SEZER

Büyük “çip” krizi

Koskoca otomotiv sektörü, tüm çip üretim tesisleri büyük bir yoğunlukla tüketici elektroniğine çip ürettiği için bir tane bile çip bulamaz duruma geldi.

Düzenli bir biçimde esen sürekli bir rüzgârın veya asma köprü üzerinden geçen uygun adım yürüyen kalabalık bir askeri birliğin oluşturacağı düzenli ve ritmik titreşimler köprüyü rezonansa sürükleyip yıkılmasına sebep olabilir. Tarihte “**Tacamo Köprüsü Faciası**” diye bilinen olayın sebebi budur.

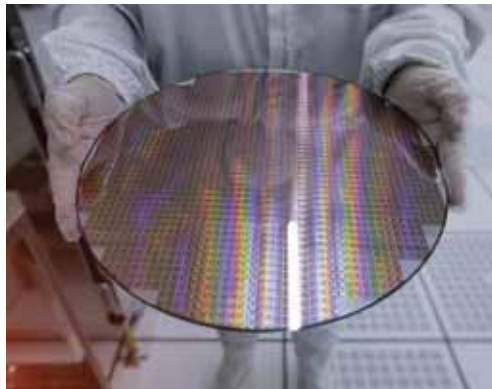
Pandemi ortamında insanların ortak davranışı da tıpkı bu köprü üstünde yürüyen askerler gibi elektronik sektörde yıkıcı boyuta ulaşmış bir “**çip**” (Chip) krizine yol açtı.

Çipler, bütünleşik elektronik devrelerdir. Teknolojinin gelişimine paralel olarak kullanım yerleri hızla artmaktadır. Ayrıca daha fazla ve daha hızlı bilgi transferi ve depolama isteği de yeni çiplerin tasarlanmasına ve üretilmesine sebep olmaktadır.

Çip üretimi ise oldukça zahmetli, pahalı ve hantal bir sistem içermektedir. Yani yeni bir çip üretim tesisinin kurulması ve üretime başlaması neredeyse yıllar almaktadır.

Peki bu çip krizi nasıl ortaya çıktı ve nasıl yıkıcı bir hal aldı?

2020'nin başında pandeminin

başlamasıyla beraber insanların uzun süre evlerinden çıkamaya-
cağı anlaşılmıştı. Bu durumu gören otomotiv firmaları 2020'nin ortasına doğru üretimlerini kısma yoluna gittiler. Bunun sonucu olarak otomotiv elektroniğinde kullanılan birçok çipin siparişi ve öngörülen talepleri iptal edildi.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte üst segment bir otomobilde ortalama 20 çip kullanılır hale gelmişti. Bir de buna elektrikli otomobillerin gelişimi de izleyince otomotiv elektroniği çok ciddi bir pazar payına ulaşmıştı. İşte tam bu ivmelenmede pandemi girdi araya ve 2020'nin ortalarında otomotiv elektroniği için çip üretimi iptallerle tamamen durdu.

Diğer taraftan pandemiyle birlikte eve kapanan insanlar internet kullanımını yaygınlaştırdılar, teknoloji satın almaya başladılar ve hız kesmeden satın almaya devam ettiler. Uzaktan çalışabilmek için daha iyi bilgisayarlar ve daha büyük ekranlar, çocuklarına uzaktan eğitim için yeni dizüstü bilgisayarlar ve daha büyük ekranlar aldılar. Karantina altındaki hayatı daha çekilebilir yapmak için 4K televizyonlar, daha yeni telefonlar, oyun konsolları, dijital uydu alıcıları, teknolojik mutfak eşyaları aldılar.

Pandemi adeta teknolojik ürünlerin satıldığı koskoca bir **Kara Cuma** ortamına döndü.

Bu gelişmeler çip üreticilerine olağanüstü talep patlaması olarak yansıdı ve tüm zamanların üretim rekorları kırıldı. Üstelik otomotiv sektöründeki sipariş ve üretim iptallerine rağmen.

Otomotiv elektroniği için ihtiyaç olan çipler de ev elektroniği, bilgisayar, telefon, televizyon gibi ürünlerin ihtiyacı olan çiplerde aynı üretim tesislerinde üretiliyor. Burada çip üretimi için belirleyici etken çipin kullanılacağı

sektör değil de çipin tasarım kriterleri oluyor. Yani benzer tasarım kriterlerine sahip otomotiv elektroniğinde kullanılan bir çip ile sıradan bir bilgisayar çipi aynı üretim tesisinde üretiliyor.

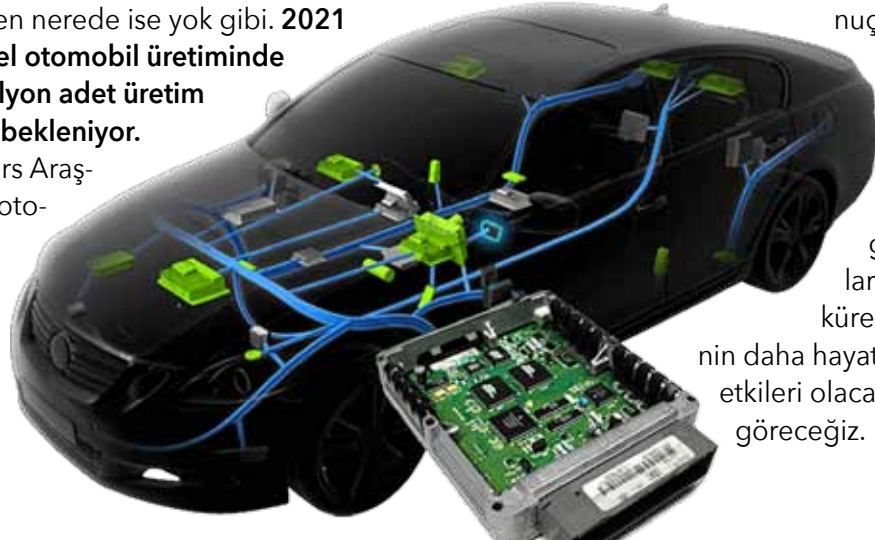
Durum böyleyken 2020'nin 4. çeyreğine doğru pandeminin gidişatının artık belli olması ve otomotivde elektrikli modellerle birlikte yeni modellerin devreye girecek olmasıyla otomotiv sektörü de üretime dönmeye başladı. Ancak beklenmeyen bir şey oldu. Koskoca otomotiv sektörü, tüm çip üretim tesisleri büyük bir yoğunlukla tüketici elektroniğine çip ürettiği için bir tane bile çip bulamaz duruma geldi. Üstelik ileri için de bir ışık görünmüyordu.

Otomotiv devleri 2020 için ardı ardına üretim kayıpları açıkladılar. 2021 rakamlarını da revize etmeyen nerede ise yok gibi. **2021 yılında küresel otomobil üretiminde yaklaşık 4 milyon adet üretim kaybı olması bekleniyor.**

Alixpartners Araştırma Şirketi, otomotiv sektöründe daha önce yıllık 69 milyar dolar olarak öngördüğü

zararı 110 milyar dolar olarak revize etti. Alman otomotiv üreticileri Tayvan'daki çip üreticileri için Tayvan'a hükümet nezdinde büyük baskılar yapıyor. Japon hükümeti Japon otomotiv üreticileri için kesenin ağzını sonuna kadar açmış durumda, buna rağmen fabrikalar birer birer üretimlerini durduruyor, **Amerika'da Başkan Joe Biden**, Beyaz Saray'da tüm Amerikan çip üreticileriyle arka arkaya durum değerlendirme toplantıları yapıyor. Olağan akışında devam eden bir sistemin hiç ama hiç beklenmedik bir biçimde yerle bir olmasını yaşayabiliriz. Şu an da büyük bir panik havası var; otomotiv sektöründeki çip krizi yangını diğer sektörlerle de sıçramış durumda. Herkes kendisini bir şekilde kurtarmaya çalışıyor ama so-

nuçları çok ağır olacak gibi görünüyor. Bu kriz nerelere varacak ne gibi sonuçları olacak ve küresel pandeminin daha hayatımıza nasıl etkileri olacak, yaşayarak göreceğiz.

GİMAS

GİRGİN MAKİNA İMALAT MONTAJ & MÜHENDİSLİK SAN. TİC. A.Ş.

5 Şubat 1976 tarihinde çelik konstrüksiyon ve basınçlı kap imalatı yapma amaçlı kurulmuş olan GİMAS Girgin Makina İmalat Montaj ve Mühendislik San. Tic. A.Ş. bugün dünyadaki tüm lokasyonlara makine, maden, çimento, yenilenebilir enerji, termik ve nükleer sektörlerde yaptığı onlarca değişik parça ve nihai ürün ile ülkesine, bulunduğu bölgeye ve çalışanlarına sorumluluğunu en iyi şekilde yapan bir sanayi kuruluşu haline gelmiştir.

İlk olarak 4.000 m² alanda faaliyetlerini sürdürmeye başlayan firma, günümüze geldiğimizde ise: İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde beş bina ve Menemen'de ki bir bina olmak üzere toplamda; 28.000 m² kapalı ve toplam alanı 52.000 m² olan Fabrika, fabrika dışında 18.000 m² depolama alanı ile GİMAS imalatlarına devam etmektedir.

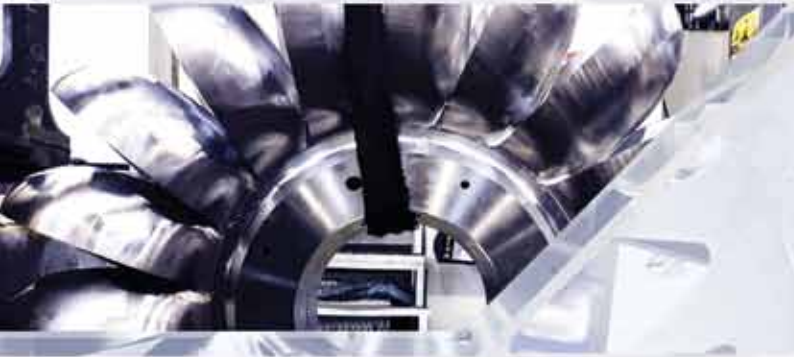

ÇİMENTO

Çimento endüstrisine ait Kırıcı, Apron Feeder, Fırın, Toz Toplama Üniteleri, Dik Değirmenler (Vertical Mills), Dinamik Seperatörler (Classifier), Filtreler gibi ekipmanları imalatında 40 yılı yakın bir deneyimi vardır.

ENERJİ

Rüzgar endüstrisinde jeneratör parçasına ait Rotor, Stator ve bağlantı kolları, hidro elektrik santrallerinde her bir tipe ait (Francis, Pelton, Kaplan) Emme borusu, Salyangoz, Jeneratör parçaları, Distribütör parçaları, Nozul, hareketli ve sabit kanatlar gibi her türlü parçaların imalatları ve montajları yapılmaktadır.

Çimento, Petrokimya, Enerji ve Maden Sektörlerine özgü üretilen parçaların zamanında, kaliteli ve rekabetçi fiyatlarla üretilmesini sağlamak Gımas Girgin Makina için ana stratejiyi oluşturmaktadır.

☎ 0 (232) 376 73 77 | ✉ info@gimas.gen.tr | 🌐 www.gimas.gen.tr

📍 Atatürk Organize San.Bölgesi, 10008. Sk. No:6 Çiğli / İzmir

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

Umut ve sağlığa adanmış bir kurum **LÖSEV**

Lösemili Çocuklar Vakfı

Çocukların, yetişkinlerin kaderini değiştiren, kurulduğu günden bu yana Türkiye'nin en saygın vakıflarından biri olan LÖSEV, bugün sevgi ve sağlıkla özdeşleşiyor. LÖSANTE denilince tertemiz bir hastane akla geliyor.

Canım Kardeşim filmini hatırladınız değil mi? Televizyonların siyah-beyaz olduğu, adına da "beyazcam" denildiği dönemde yayınlandığında herkesin gözyaşları sel olmuştu hani... 1973 tarihli Canım Kardeşim'in yönetmenliğini ve yapımcılığını Ertem Eğilmez üstlenmişti. Tarık Akan, Halit Akçatepe, Kahraman Kırıl, Metin Akpınar, Adile Naşit ve Kemal Sunal'ın oynadığı filmin senaryosunu da Sadık Şendil kaleme almıştı. Türk sinemasının en iyi dramlarından biri olarak kabul edilen filmde Tarık Akan'ın canlandığı Murat karakteri, kardeşi Kahraman'ın kanser olduğu haberini alıyor.

Doktor, "Ne yazık ki yapacak bir şey yok" diyor ve kardeşini hoş tutmasını, onun her isteğini yerine getirmesini salık veriyor Murat'a. Kahraman'ın en büyük isteği ise televizyon. Ancak yoksulluk nedeniyle bu isteğin yerine gelmesi zaman alıyor. Bir gün Murat ve en yakın arkadaşı Sadık, eve televizyon getirdiklerinde ise her şey için çok geç kalmış oluyorlar.

Halbuki lösemi kara kader olmamalıydı...

Dr. Üstün Ezer Ankara'da çalıştığı bir hastanenin yönetimi ve hastane başhekimliği tasarruf tedbirlerini bahane ederek o günkü para ile 440 TL eden bir televizyonu lösemili çocuklarımıza çok görünce, artık bıçak kemiğe dayanmamış, saplanmıştı. Bir şeyler yapmalıydılar. İşte bu isyanla 8 Kasım 1998'de bir masa bir sandalye ile LÖSEV (Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı) kuruldu.

Çocukların, yetişkinlerin kaderini değiştiren, kurulduğu günden bu yana Türkiye'nin en saygın vakıflarından biri olan LÖSEV, bugün sevgi ve sağlıkla özdeşleşiyor. LÖSAN-TE denilince tertemiz bir hastane ve umutla hayata bağlanan çocuk ve yetişkin hastalarla kocaman bir aile akla geliyor.

Bu sayımızda LÖSEV ile gerçekleştirdiğimiz mutluluk dolu söyleşimize davetlisiniz.

● **LÖSEV'in 23 yıllık Ankara'da bir televizyon talebi ile başlayıp bugünlere uzanan yolculuğunu aktarır mısınız?**

1990'lı yıllarda bütün lösemili çocukları kaybediyorduk. Pediatrik Hematolog olarak görev yapan LÖSEV Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Üstün Ezer Ankara'da bir devlet hastanesinde çalışıyordu ve tedavilerine devam ettiği çocuklar kendisinden televizyon istemişti. Ancak hastane yönetimi talebe olumsuz yanıt vermesi sonrasında o hastanede çalışan doktorlar, hemşireler ve personel, aralarında para toplayarak küçük bir televizyon aldık. Bir yandan insanların yaşadıkları ekonomik sıkıntılar yüzünden ölümle karşı karşıya kaldıklarını görüyorlardı. Dr. Ezer bir

grup doktor arkadaşı ve lösemili çocukların aileleri ile LÖSEV'i kurmaya karar verdi. İlk zamanlarda bir çocuğumuzun yol parasını ya da okul ihtiyacını karşılamak bizler için büyük sorundu. Ancak günler geçtikçe büyüdük, güçlendik; projeler geliştirdik, hedeflerimizi büyüttük. Henüz 1 yıllık vakıf iken ve kira paramız yokken ülkemizin ilk ve tek Lösemili Çocuklar Hastanesi'ni açtık. Açıldığı günden bugüne ilacından yoğun bakımına, trombositinden pijamasına kadar her şeyin bedava olduğu bir yataklı hastane hizmeti veriyoruz. Kurulduğumuz günden bugüne dek lösemi ve kanser hastası çocuklarımıza ücretsiz tedavi-egitim hizmetlerinin yanı sıra ailelerine maddi manevi destekleri aralıksız sürdürmekteyiz.

● **Bugün geleceğimiz olan evlatlarımızı yeniden hayata kazandıran, ülkemizin önde gelen vakıflarından olan LÖSEV'in 'kurucu babası' Dr. Üstün Ezer'i tanıyabilir miyiz?**

LÖSEV'in kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Üstün Ezer, çocuk kan hastalıkları (Pediatrik Hematolog) uzmanıdır. 1958 yılında Kayseri'de dünyaya gelen Üstün Ezer ilk, orta lise ve üniversite eğitimini Ankara'da almıştır. 1974 yılında Ankara Tıp

Fakültesi'ni kazanmış ve 1981 yılında doktor olmuştur. Ankara Gazi Tıp Fakültesi'nde ihtisas yaparak 1991 yılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı olmuştur. Bu sırada Lösemili ve kan hastalıkları olan çocuklarla daha yakından ilgilenmiş ve özellikle Lösemili çocukların hemen hepsinin kaybedilmesine isyan etmiştir. 1992 - 1994 yılları arasında yine Gazi Üniversitesi'nde Çocuk Kan Hastalıkları (Pediatrik Hematoloji ve Onkoloji) ihtisasını tamamlamıştır. Kendini 'Türkiyeliyim' diye tanıtan Ezer, "Ben Türkiyeliyim derim. Ne memleket ne de din, dil, ırk, mezhep ayırımı yapmadan benim için herkes birdir. İnsan olması yeterlidir. Bu da LÖSEV'in "Önce İnsan" görüşü ile paraleldir" sözlerini söylemiştir.

● **LÖSEV'in yönetim kurulunda doktordan, bu hastalığı LÖSEV desteği ile atlatan dönün çocuklarına, ne yazık ki atlatamayan evlatların ebeveynlerine uzanan muhteşem bir kadro yer alıyor. Hastalığın 'düştüğü yeri yakan'**

LÖSEV, kurulduğu günden bu yana önce bir hastane sonra bir konuk evi ve okul, daha sonra da kocaman bir Lösemili Çocuklar Köyü ve LÖSEV Kent yaptı. 30 çocukla çıktığı yolculukta bugün 35 bin hastaya ulaştı.

aile kısmından şifa sunan doktorlara uzanan geniş perspektifli bir yönetim kuruluna sahip olmanın; alınan kararlar, imza atılan projeler ve hedefler üzerindeki rolünü aktarır mısınız?

Kurulduğumuz günden bugüne kadar çok yol aldık. Önce bir hastane sonra bir konuk evi ve okul daha sonra da kocaman bir Lösemili Çocuklar Köyü ve LÖSEV Kent yaptık. 30 çocukla başladığımız yolculukta bugün tam 35 bin hastaya ulaştık. Küçük bir dernekten kocaman bir dünya markası yarattık. Dünyanın "kanser" konusunda en önde gelen kuruluşları arasındayız. Birleşmiş Milletler'in lösemi konusundaki tek danışmanıyız. Yola "lösemi tedavi edilebilen ve önlenebilen bir hastalıktır" diye çıktık. Korkusuz ve kararlıydık. "Patronumuz lösemili çocuklar" dedik.

Galiba başarının sırrı da burada yatıyor. Bir diğer sırrımız tutumluluğumuz, şeffaflığımız ve gelen bağışların tek sahibinin lösemili çocuklarımız olduğu bilinci ile çalışmamızdır. Her şeyi bağış bulmak için çırpınarak gelen bağışların nerelere

kimlere verildiğini göstererek, bir toplu iğne bağışını bile resmi makbuzlarla kayıt altına alarak, satın alma sürecinin en iyisini en ucuza alabilmek için savaşıyor bir müsvede kağıdın hatta harcanan zamanın bile ne kadar kıymetli olduğunu görerek hep çalıştık çalışıyoruz ve çalışacağız. Bugün yüzlerce çalışanı, on binlerce hasta ve aileleri, milyonlarca gönüllümüz ile kocaman bir aileyiz.

● **Lösemi nedir? Hastalıkta erken teşhisin, tedavinin, sunulan imkânların önemi nedir?**

Toplumda kan kanserinin türlerinden biri olarak bilinen lösemi, kemik iliğinden kaynağını alan ve kan üreten kök hücrelerinden birinin, çeşitli etkenlerin bir araya gelmesi ile gelişiminin bir basamağında duraklaması ve kontrolsüz aşırı çoğalmaya başlamasıdır. Lösemi öncelikle kemik iliğini, sonrasında da tüm organları ele geçirir. Vücudun kan üretim sistemi olan kemik iliği ve lenfatik sistemi etkileyen lösemi, tedavi edilmezse ilerleyici seyir gösteren kötü huylu kanserlerdendir. Lösemi; olgunlaşmış akyuvarların kontrolsüz artışına bağlı olursa kronik ve yavaş seyirlidir. Olgunlaşmamış akyuvarların kontrolsüz artışına bağlı gelişenler ise akut yani hızlı seyirli olarak tanımlanır. Hızlı seyirli olan kan kanserleri sıklıkla ani başlangıç gösterip özellikle 1-2 ay içerisinde klinik bulgu ve belirti verir. Bu nedenle kısa sürede tanı konulmalı ve en kısa sürede tedaviye başlanmalıdır.

● **Türkiye’de her yıl kayıtlara geçen ortalama kaç lösemi vakası var? Ülkemizde ve dünyada lösemili hasta sayısı ve yaş dağılımı hakkında bilgi verir misiniz?**

Bundan 25 sene önce Türk filmlerinin

amansız hastalığı Lösemiye yakalanan çocuklarımızın hemen hepsini kaybediyorduk. Aslında onlar lösemiden ölmüyorlardı. Haftalarca değiştirilmeyen çarşaflar, iç çamaşırları, banyo yapamayan çocuklar, bakımsız filtresiz eski klimalardan saçılan mantarlar ve virüsler, mikroplar, yenilemeyen yemekler, açlık, parasızlık yüzünden ve en önemlisi annesiz yatan umutsuz yavrular sendromundan kaybediyorduk. LÖSEV’in hastanesi LÖSAN-TE Çocuk ve Yetişkin Hastanesi’nde tamamen iyileşme oranı yüzde 92’ye ulaştı. Yüzde 100 başarı için çalışıyoruz. Türkiye ortalaması ise yüzde 75’lerde... Fakat lösemili çocuk hasta sayısı artmaktadır. Türkiye’de her yıl

2 bin yeni lösemili çocuk vakası ortaya çıkmaktadır. Daha önemlisi lösemisinin görülme yaşı 1 yaşın altına düşmüştür, hatta yeni doğan bebeklerde de görülmeye başlamıştır.

● **LÖSEV bugüne kadar kaç çocuğa (ve artık yetişkinlere de) ışık oldu, kaç çocuğa umut olmaya devam ediyor?**

LÖSEV, 23 yıldır tüm Türkiye genelinde sayıları 50 bini aşkın lösemi ve kanser tedavisi gören çocuk-yetişkin hastalarımız ve ailelerine tamamen ücretsiz tedavi, eğitim ve konaklama hizmetlerini sürdürmeye devam

ediyor. Bu hizmetlerimizin yanı sıra tüm ailelerimize gıda, giysi, oyuncak, kırtasiye ürünleri, temizlik malzemeleri, ev eşyaları gibi ihtiyaç duydukları tüm ürünleri duyarlı kişi ve kuruluşların destekleri ile evlerine kadar ulaştırıyoruz.

Gönüllü sayımızı 5 milyona yakın. Anne üretim atölyelerimizden "Lösemi ve kanseri silmek için çabalayan" yüzlerce çalışanı ile kocaman bir aileyiz... Küçük bir dernekten kocaman bir dünya markası yarattık. Kayıtlı hasta sayımız dışında tüm topluma kanserin önüne geçilebilen bir hastalık olduğunu anlatmaya çalışıyor, yediğimiz sebze meyveden soluduğumuza havya kadar kanserojen bir hayatı vurgulamaya çalışıyoruz.

● **Vakfınızın mevcut çalışmalarına da değinmek isterim. Hali hazırda yürüttüğünüz projeleriniz ve gelecek dönem çalışma planlarınız neler?**

LÖSEV'i kurmaktaki amacımız lösemili ve kan hastası çocukların, sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının sağlanmasına yardımcı olmak, bunun yanı sıra, kalıtsal ve edinsel kan hastalıkları konusunda ulusal düzeyde tedavi, eğitim ve araştırma kurumları kurmak ve işletmektir. Çocuğu lösemi teşhisi alan bazı dar bütçeli ailelerde ebeveyni lösemili çocuk ile diğer çocukları arasından seçim yapmaya kadar giden zor süreçler yaşıyor. Bu sebeple vakfımız gerçekleştirdiği tüm faaliyetlerde, lösemi hastalığını tanıtmayı, Lösemili Çocukların ve ailelerinin sıkıntılarını topluma aktarmayı ve bu vesileyle toplumu bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır. LÖSEV incileri projemizle anaokul, ilk orta ve liselere, LÖSEV Fayda Toplulukları'yla da üniversitelere erişiyor öğrenci temsilcilerimizle lösemi ve kanser başlıklarıyla konferanslar, söyleşiler, farkındalık

etkinlikleri düzenliyoruz. Aynı bilinçle işyerlerinde kurum elçisi gönüllülerimiz aracılığıyla çalışanları kansere karşı bilgilendirip LÖSEV'e destek olmalarını sağlıyoruz. Amacımız, bütün kanser türlerinde gerçekleşen ölüm oranlarını azaltmak, lösemi ve kanserin önlenabilir, tedavi edilebilir hastalık olduğu bilincini topluma kazandırarak bilinçli ve korunabilen bir toplum yaratmaktır. Sağlıklı beslenme ve yaşam odaklı sürdürdüğümüz vakfımız çalışmalarının toplumsal katkıları ile de doğal bir çevreye kavuşmak hedeflerimiz arasındadır.

● **LÖSEV'e bağışta bulunmak isteyenler hangi rakam aralıklarında hangi kanallar üzerinden bu desteği verebilirler?**

LÖSEV'e bağışta bulunmak isteyen destekçilerimiz 9 ilde bulunan LÖSEV ofislerimizi ziyaret ederek, internet üzerinden, tüm banka şubelerinden, PTT ve telefon aracılığıyla diledikleri miktarda bağışta bulunabilirler. Yurtdışında yaşayan bağışçılarımız ise internet

sitemizden ayrıntıları öğrenerek tüm ülkelerden bağışta bulunabilirler.

Türkiye'nin dört bir tarafındaki çocuklarımız için pirinçten oyuncağa, zeytinyağından çamaşır makinasına, kitaptan pijamaya kadar her türlü bireysel ve kurumsal aynı bağışlarınızı da kabul etmekteyiz.

Lösemi, kanser ve yoksulluk ne yavrularımızın ne de tüm vatandaşlarımızın kaderi değildir. Tüm çocuklar eşit doğar ve en iyi sağlık hizmetini, en iyi koşullarda almak hakkına sahiptirler. LÖSEV bunun için çalışıyor.

● **LÖSEV'in LÖSANTE, Lösemili Çocuklar Okulu ve Lösemili Çocuklar Köyü çalışmaları, sayıları ve buradan destek alan çocuklar hakkında kısaca bilgi verir misiniz?**

Lösemili Çocuklar Köyü tedavi için şehir dışından gelen çocuklarımız tedavilerinin ayaktan devam eden dönemlerinde hastane yerine anneleri ile kalmaları için yapılmış bir projedir. Bu köyde yaşayan çocuklar bir

yandan tedavilerini oluyorlar, diğer yandan okullarına devam ediyorlar. Çamaşır makinesinden, çay kaşığına kadar her şeyin en güzelinin bulunduğu aile konutları Sevgi Evlerinde yaşıyorlar. Oyun sokağımız Neşe Bahçesinde resim yaparken, sek sek oynarken bilim ve zekâ odalarında büyüyorlar. LÖSEV konukevimiz Kirazlı Konak'ta 5 yıldızlı tatil köyü konforunda ücretsiz misafir oluyorlar. Her türlü özel günlerini, yılbaşı balolarını, sünnet düğünlerini ve nikâh törenlerini Kirazlı Konağın iki yüz kişilik balo salonunda yapıyorlar. Lösemili ailelerimizin yüzde 87'si asgari ücretle geçinmeye çalışırken yüzde 12'sinin hiçbir geliri yok. Geçim mücadelesinin yanı sıra, bir de binlerce liralık lösemi tedavisi... Bu sebeple, LÖSEV sosyal ilkeleri gereğince, Lösemili Çocuklar Köyü'ndeki tüm hizmetler lösemili ailelerimize ücretiz

sunulmaktadır. Evler, okul, hastane, otel, ulaşım ve her şey içinde tamamen ücretsizdir.

● **Lösemili ailelere mesajınız var mı?**

Ne lösemi ve kanser ne de yoksulluk yavrularımızın, tüm vatandaşlarımızın kaderi değildir. Tüm çocuklar eşit doğar ve en iyi sağlık hizmetini, en iyi koşullarda almak hakkına sahiptirler. LÖSEV hem lösemili çocukların hem de yetişkin hastalarının yüzde 100'lere varan oranda tamamen iyileşmesi için çalışıyor.

Löseminin tedavi edilebilen kadar önlenebilen bir hastalık olduğunun da her zaman altını çiziyoruz. Biz büyüklerin en önemli sorumluluğu tek bir çocuğumuzun bile lösemi veya kanser olmasına izin vermemektir. Kanserojensiz bir yaşam onların hakkıdır.

**TURKISH
COFFEE**

KOLEKSİYON

**Türk kahvemizin
büyük
koleksiyoncusu
Şahin Paksoy ile
söyleşi**

**Türk
Kahvesi
için
tam 9 bin
obje**

Ülkemizin bütün dünyada tanınan

nadir ressam ve heykeltıraşlarından biri olan Şahin Paksoy bu ayki Koleksiyon sayfalarımızın konuğu... 1952'de Adana-Ceyhan'da dünyaya gelen Şahin Paksoy; ilk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladı. 1973-1980 yılları arasında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Seramik Bölümü'nde eğitim gördü. İlk sergisini 1980 yılında İstanbul'da açan sanatçı, geleneksel kültür öğelerini gerek resimsel açıdan gerekse konu yönünden sanatına kaynak edinmiş ve bunlardan beslenerek çağdaş resim içerisinde özgün bir üslup meydana getirmiştir.

Yurtiçi ve yurtdışında pek çok kişisel ve karma sergi gerçekleştiren Şahin Paksoy için Osmanlı minyatürleri, Bizans ikonaları ve Selçuklu halıları onun renkçi denebilecek resimleri için en iyi örnekler olmuştur. Resimlerindeki figürlerden hareket ederek küçük boyutlu figüratif heykeller de yapan Paksoy, geleneksel Anadolu halkının yaşam değerlerini ve yaşama biçimlerini işlerinde en ince biçimde yeniden üretir. Figüratif temelli ve çoğu zaman mizahi bir bakış açısı ile yapıtlar ortaya çıkaran sanatçının eserlerinde öykücü bir yaklaşım dikkat çekicidir.

Şahin Paksoy'un koleksiyoncu yanı G20 Liderler Zirvesi kapsamında Antalya'ya gelen dünya liderleri ve eşlerine Türk kahvesinin geçmişten günümüze hikayesinin anlatıldığı, kahve ikram edildiği sergide

Şahin Paksoy'un koleksiyoncu yanı, G20 Liderler Zirvesi için Antalya'ya gelen dünya liderleri ve eşlerine Türk kahvesinin geçmişten günümüze hikayesinin anlatıldığı, kahve ikram edildiği sergide ortaya çıktı.

ortaya çıktı. Aslında Güzel Sanatlar Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisiyken başlayan koleksiyon tutkusu Şahin Paksoy'un elinin binlerce esere dokunmasını sağlamış. Pişmiş toprak, tasavvuf, hat sanatı,

Anadolu insanın elinin değmediği, içinde ezgi ve gelenek olmayan hiçbir şeyi toplamadım... Koleksiyoner olarak bazı eserleri gelecek nesillerin görmesini sağlayabildiğimizi düşünüyorum.

halı-kilim, cam altı eserleri ve Türk Kahvesi objelerine büyük bir aşk duymuş ve bu alanlarda zengin koleksiyonlar oluşturmuş.

Şahin Paksoy, koleksiyoncu yanını şöyle özetliyor: "Anadolu insanın elinin değmediği, içinde ezgi ve gelenek olmayan hiçbir şeyi toplamadım... Biz koleksiyoner olarak bazı eserleri kurtarabildik, gelecek nesillerin görmesini sağlayabildik diye düşünüyorum. Yorulmamış, sağlam eserleri alma peşinde olmadım. Beni asıl heyecanlandıran eserin gücü. Bu güç bakınca birden çağırıyor insanı. Müthiş bir denge ve enerji görüyorsunuz. Bir koleksiyonerde aşk olacak. Yani o esere sahip olmak isteyeceksin, görmek isteyeceksin, onunla yaşamak isteyeceksin. O senin için çok kıymetli olacak."

Gazeteci Emel Erden ile yaptığı söyleşide Şahin Paksoy; Türk Kahvesi Objeleri Koleksiyonu'na nasıl başladığını şöyle anlat-

mış:

"Mevlevi objeler toplarken Türk Kahvesine ait parçalar da giriyordu koleksiyona. Kimse bilmez, tasavvuf kültürünün içinde Türk Kahvesinin önemli bir yeri vardır aslında. Tekke

dibeği, tasavvufi cezveler, gül değirmenler gibi objeleri biriktirmeye başlamıştım. Dolayısıyla tasavvuf kültüründe yeri olan Türk Kahvesi objelerini ile başladım. Sonra bir şey dikkatimi çekti. Yunan tacirler Türk Kahvesi objelerini alıp memleketlerine götürüp 'Greek Coffee' diye dünyaya pazarlıyorlardı.

350 sene Osmanlı buyruğunda yaşayıp, onlardan kahveyi öğrenip kahveye sahip çıkıyorlardı. Özellikle kahve kutularını çok topluyorlardı. Ben ağırlıklı olarak dergâh kutularını topluyordum. Türk Kahvesi'ne ait objelerin Yunanistan'a gitmesini engel olmak için Türk Kahvesi'ne dair tüm objeleri toplamaya başladım.

"Şahin Paksoy Türk Kahvesi objeleri topluyor" diye yayılmış, "delinin biri topluyor" diyenler de vardı. Anadolu'dan esnaflar bana telefon etmeye başladılar. "Allah senden razı olsun, çöpümüzü para ettirdin" diyenler oluyordu. Böyle böyle 9 bin parçanın üstünde Türk Kahvesi Objeleri Koleksiyonum oluştu. İleride bir müze açınca daha fazlasını sergileyebileceğiz."

Şahin Paksoy Büyükkada'da bir Türk Kahvesi Müzesi kurmak istiyor ve bunun nedenlerini şöyle anlatıyor:

"Koleksiyonumdaki 9 bin parçanın hepsini sergilemek mümkün değil. İçlerinden 5-6 bin özel parçayı, özellikle her yerde rastlanmayacak olanları seçip müzede sergilemeyi düşünüyorum."

Müzenin içinde bir de kahvehane olsun istiyorum. Tabii bu etnik bir gösteri olma-

İlginç kahve hikayeleri

- Bazı ustalar geleneğin dışına taşarak eserler üretmişler, eşsiz eserler bunlar. Geleneği de çatır çatır görürsünüz içinde yani aynı zamanda her şeyiyle gelenekseldir. Mesela özellikle soğudanlarda yazılar görüyorum. Bir kadın adı ve bir erkek adı var. Zannediyorum kız istemeye giderken bir set götürülüyordu ve kız kahveyi o setle yapıyordu. Cezvelerde de gördüm isim yazıldığını. Cezvenin altında iki isim yazıyor, bir kadın ve bir erkek. Bunun da kız isteme ritüelinde bir gelenek olduğunu düşünüyorum.

- Kahveyi ilk kavuran milletiz. Bugünkü rengi veren Türkler. Kavurarak bu kokuyu veriyorlar. Kavurma sayesinde kahvenin rayhasını alabiliyoruz. Bu yüzden koleksiyonumda kavurucular ayrı bir yer tutuyor.

- Yaklaşık 1000 tane kahve dibeğim var. Her biri başka. Yöresel olarak bazı modeller öne çıkıyor, mesela Tokat etrafında öne çıkan bir model var. Selçuklu etkisi olan Konya'daki dibek modelleri de farklıdır mesela. Sırf gelenekle kalmayıp onu başka noktalara taşıyan ustalar var.

yacak. Bugünün beğenisiyle yapılan, mesela çalışanların kıyafetlerinin Gönül Paksoy tarafından yapıldığı, gelen herkese 'Ah' dedirtecek, binlerce yıllık kültürü yansıtacak bir müze hayal ediyorum. Kahve ortada odun ateşinde kavrulacak, kadınlar kahveyi taze çekip soğudarlarda soğutup pişirecek... Kardeşlerimle birlikte gerçek bir ritüel olarak Türk Kahvesi içilsin istiyoruz. Bir bilet alarak gelen herkes hem müzeyi gezecek hem de bu kahve ritüeline katılarak kahvesini içecek.

Kahvehaneyi açtıktan sonra bir de marka yaratmak istiyoruz. Adı 'Türk Kahvesi Müzesi Kahvesi' olacak ve paketli ürün olarak da satılacak. Tabii koleksiyondan bazı parçaların yenilerini yapıp bugünün beğenisine de sunacağız. Mesela Türk Kahvesi fincanlarının Hititler ve Sümerler'e kadar giden, içinde Bizans'ın ve Selçuklu'nun olduğu bir gelenekle yaratılan formları var. Bir kahve fincanı yapıp satmak değil amacımız. Varolan gelenekten sapmadan bugünün tadını koyarak modern bir çizgide satabiliriz."

Paksoy Kültür Sanat ve Müzecilik Vakfı adı altında bir aile vakfı kurulmuş durumda. Şahin Paksoy "Ben kendi gayretlerimle Türk Kahvesi Müzesi'ni kuracağım ama vakfa da bağışlayabilirim. Bizden sonraki jenerasyonlar artık değerlendirebilirse değerlendirecek. Biz bugüne kadar topladıklarımızı kurtardık diye bakıyoruz. Maalesef çöpe giden, yakılan, atılan çok eser var" diyor.

Bir koleksiyonerin olmazsa olmaz özelliği nedir sizce?

Birincisi aşk yani sahip olmak isteyeceksin, görmek isteyeceksin, onunla yaşamak isteyeceksin. O senin için çok kıymetli olacak. Bir de komşum yapıyor diye yapmayacaksın. Herkesin yapısına göre koleksiyoner olması lazım. Resim seviyorsan ve seni en çok etkileyen şey resimse resim toplayacaksın. Hat sanatıysa hat sanatına yöneleceksin. "Şahin Paksoy Türk Kahvesi objesi topluyormuş, ben de toplayayım çok önemli galiba" demek hiçbir işe yaramaz. İleride çocukların kaldırır atar ya da birine verir. Bunun için önce aşk gerekli diyorum. Kadınlar fincan toplamaktan mutlular, o zaman buna devam etmeliler. Bir de "şu kadar fincanım var" demek bazı koleksiyonerlere haz veriyor. Onları da eleştirmiyorum. Ben nasıl "9 bin, belki de 10 bin parça Türk Kahvesi Objeleri Kolesiyonum var" diye söylüyorum. Aslında övünmek için söylemiyorum ne kadar deli olduğumu anlatmaya çalışıyorum.

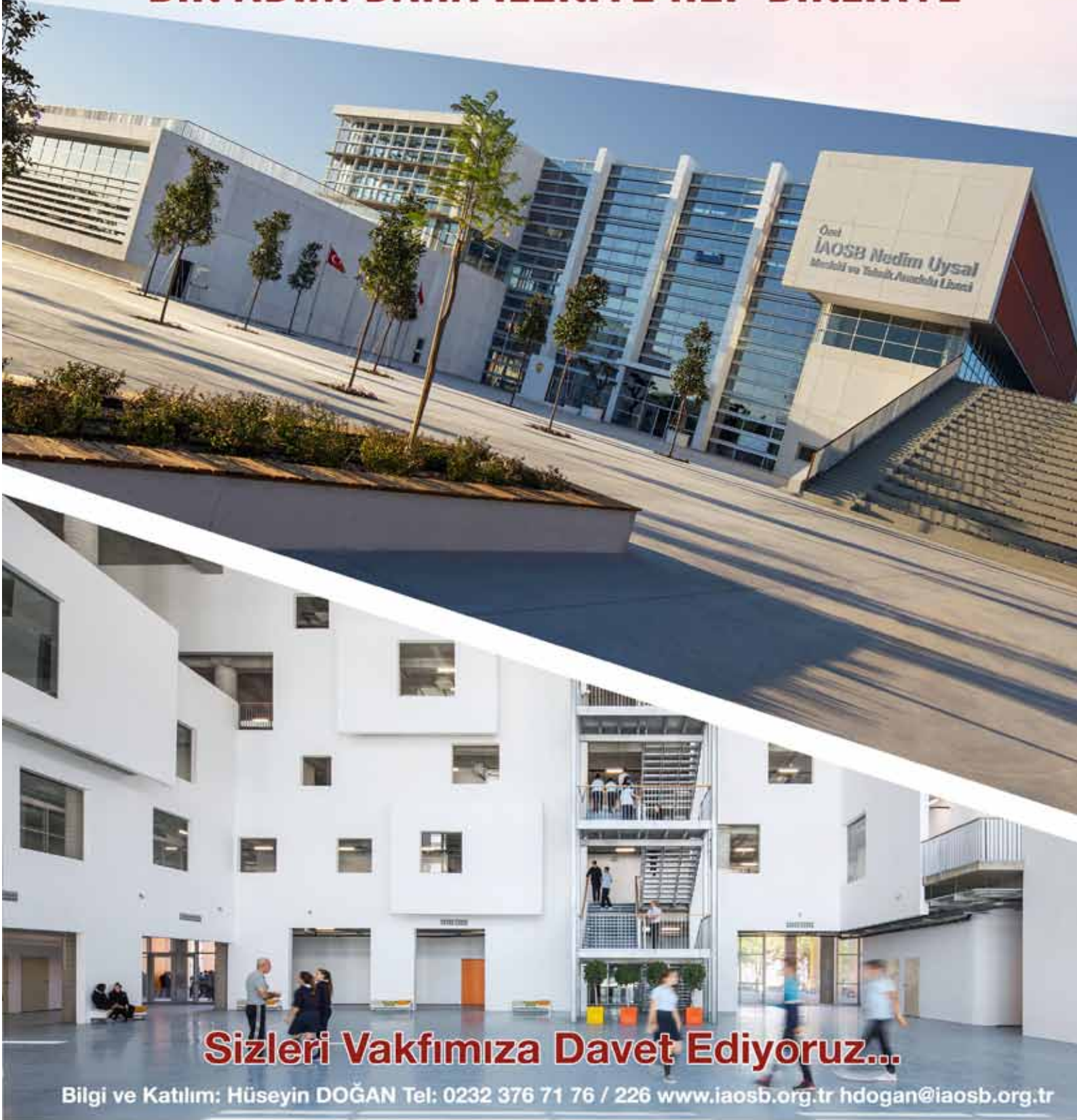

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

Bilgi ve Katılım: Hüseyin DOĞAN Tel: 0232 376 71 76 / 226 www.iaosb.org.tr hdogan@iaosb.org.tr

Öğrencilikten akademisyenliğe uzanan sanat dolu bir yaşam... YILDIZ ERSAĞDIÇ

İçimde sanata olan sevgi hep vardı, çocukken başta vazolar olmak üzere objelerin resimlerini çizer, bunu yaparken de çok mutlu olurdum. Resim öğretmenim yeteneğimin farkına varıp beni hep desteklemiştir.

Güzel Sanatlar Fakültesi önündeki gencecik kız biraz sonra kazanacağı sınavın ardından, aynı fakültede akademisyen olacağını bilse sınav sürecinde neler düşünürdü acaba? Peki ya ödül üstüne ödül kazanacağını, ABD'deki kariyer planlarını elinin tersi ile itip ülkesine döner

dönmez sanatçı adaylarına ışık olacağını bilseydi...

Derler ya kalbinin güzelliği yansımış diye, işte aynen öyle... Kalbindeki tüm hümanist duyguları eserleri ile bütünleştiren, öğrencilerinden ve sanatından bahsederken gözlerinin içi gülen, sanatın olumsuz duygulardan da başarıyla beslendiğini söylerken bile pozitif ışık saçan Dokuz Eylül Üniversitesi Resim Bölümü akademisyen-

lerinden Doçent Dr. Yıldız Ersağdıç ile keyifli sohbetimize davetlisiniz...

● Sizi tanıyabilir miyiz?

1969 yılında İzmir'de doğdum. İlk-orta-lise öğrenimimi İzmir'de tamamladım. Lisenin ardından Güzel Sanatlar Fakültesi serüvenim başladı. Hiçbir şekilde kurs almadım. Hatta sınava girdiğimde herkes ölçüyor, biçiyor, ben ise fotokopi makinesi gibi gördüğümü çiziyordum. Bu sınavı kazandım. Okulun ardından ailemin de isteği ile pedagojik formasyon aldım ve kısa bir süre öğretmenlik yaptım. Evliydim, eşim resim bölümünde akademisyendi. Eşim YÖK bursu ile Amerika Kaliforniya'ya gitti. Ardından beni yanına aldırdı. Orada da yabancı dil serüvenim başladı. American Language and

Culture Institute'te Chico programı ile yabancı dil eğitimimi tamamladım.

Ardından tekrar Türkiye'ye döndük. Eşimin askerlik görevini yapması için Türkiye'ye gelmiştik. Askerliğin ardından eşim 'Doktora için ABD'ye geri dönelim' dediğinde, kendim için bir şey yapmak istedim ve dönmedim. Yurtdışına çıktığınızda bakış açınız değişiyor. Burada elinizde sahip olup da kıymetini bilmediğiniz şeylerin farkına varıyorsunuz. Ben de okulumuzdaki imkan ve olanakları nasıl iyi değerlendirebileceğimi fark ettim. Yüksek lisans yapmaya karar verdim. Bu süreçte hazırladığım çalışmalar çok beğenildi. İlk kişisel sergimi yüksek lisansımı bitirme sürecimde açtım. Tüm akademisyenlerim bu süre zarfındaki çalışmalarımı takdir ettiler. Akşam saat 23:00'a kadar okulda atölyede çalışmalarımı sürdürür-

düm. Derken araştırma görevlisi sınavlarına girdim ve 'senin emeğini görmezlikten gelemez' dediler ve akademi camiasına adım attım.

Çok zevkli dersler yaptım. İşimi iyi yapmayı severim. Mükemmeliyetçi bir yapım var. Çok da yetenekli öğrencilerimiz vardı. Öğretirken siz de kendinize ait başka şeyler öğreniyorsunuz. Böyle interaktif ilişki içinde sürecimizi sürdürdük. Yüksek lisansın ardından doktora, sanatta yeterlilik ile devam etti. Yardımcı doçent oldum, kısa bir süre sonra da doçent oldum.

● Ne zaman "ben sanatçı olacağım" dediniz?

Bu yola başladığımda örnek aldığım veya beni sanat sürecinde destekleyen bir rol modelim yoktu. İçimde sanata olan sevgi hep vardı, çocukken başta vazolar olmak üzere objelerin resimlerini çizer, bunu yaparken de çok ama çok mutlu olurum. Resim öğretmenim bu konudaki yeteneğimin farkına varıp, çizim konusunda beni hep desteklemiştir. Ancak ben gazeteci olmak, basın yayın ve uluslararası ilişkiler bölümlerini okumak istiyordum. Ta ki kendimi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin önünde bulana kadar. Bugün hangi mesleği icra ederssem edeyim, hakkını vermeye çalışır, alanımda en iyisi olmaya çalışırdım.

● Başarılı bir eser için motivasyonun önemi nedir?

Sanat her zaman çok elverişli koşullar altında olmuyor. Olumsuz duyguların da ortaya çıkardığı birbirinden başarılı eserler mevcut. Birçok eserin çok zor koşullar altında ortaya çıktığını görüyoruz. İyi bir sanat eseri yaratmak adına her şey dört dörtlük olmadan başarılı eserler yaratılabiliyor. Sanata duygular, düşünceler hükmeder. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı arasındaki dönemde üretilen eserlerin hepsi oldukça yaratıcı ve kuvvetli eserlerdir. O nedenle olumlu ya da olumsuz duyguların hükmettiği motivasyon, esere duygu aktarımı ile yansır ve sanatseverin yüreğine bu duygular işler.

● **ABD’de de eğitim alan, farklı ülkelerde değerli deneyimlere sahip bir akademisyen olarak ülkemizde sanatın gelişimi, dünya ölçeğindeki yeri ve sanatçının desteklenmesi konularında neler söylemek istersiniz?**

Fakültede Çağdaş Sanat Yorumu gibi kuramsal dersleri de veriyorum. Bu doğrultuda edindiğim veriler ışığında, 1945 öncesinde sanat konusunda Türkiye’nin sürekli geriden geldiğini, devşirme olarak sanat akımlarından esinlendiğimizi söyleyebilirim. Dünyada Kübizm çıkar, biz onu bir müddet sonra devşiririz, bu akımdan esinlenerek eserler üretiriz gibi... 1945 sonrasına baktığımızda ise Türkiye ile Batı arasında sanat konusunda bir paralellik yakalandığını görüyoruz.

Bununla birlikte ülkelerin sanatçı olma yolunda ilerleyen kendi vatandaşlarına sunduğu

Sanat her zaman çok elverişli koşullar altında olmuyor. Olumsuz duyguların da ortaya çıkardığı birbirinden başarılı eserler mevcuttur. Birçok eserin çok zor koşullar altında ortaya çıktığını görüyoruz.

destek ve olanakların çok daha fazla olduğunu söyleyebilirim. Ancak 3 yıl yaşadığım ABD’de şunu gözlemledim; orada resim sanatçısı 4-5 Türk arkadaş olarak bakış açımız, çizim gücümüz, uygulama anlayışımız ile el üstünde tutuluyorduk. Gerçekten bu anlamda

bizlerin çok ama çok daha yetenekli olduğunu söyleyebilirim.

● **Pandemi sürecinden etkilenmeyen alan yoktur desek yeridir. Sanat da en çok etkilenen branşların başında geliyor. Neler söylemek istersiniz?**

Sanat konusunda ilerlemeye çalışırken bir de pandemi döneminin yaşanması gerçekten büyük sorun oldu bizim için. Bu dönemde galeriler sergi yapamıyor, yapanların da hem sayısı hem izleyeni oldukça az. Bu anlamda sanat biraz fakir kalmış durumda ya da belirli çevrelerin tekelinde diyebiliriz.

● **Sanatın vitrini olan galerilerin şehirlerdeki dağılımına paralel olarak sanatçının yaşadığı coğrafya da büyük önem arz ediyor, hemen hemen her konuda olduğu gibi diyebilir miyiz?**

Kesinlikle diyebiliriz. Galeri konusunda ülkemizde merkez İstanbul... Ardından Ankara ve İzmir gelse de ağırlık İstanbul’da. Yalnızca dağılım konusunda değil, galerilerin öne sürdüğü, parlatmaya çalıştığı sanatçıların anlamında da sanatçının kaderi değişiyor diyebiliriz. Belirli kişiler zaman zaman sanat piyasasına belirli insanlar tarafından öne sürülüyor. Ben bu kişilere sanat emlakçısı diyorum. Olmadığı şekilde gösterilip piyasaya sunulan isimler oluyor. Siz de bu kişiyi değerli addediyorsunuz, 5 yıl sonra piyasada olmadıklarını görüyorsunuz. Sanat spekülörleri var diyebiliriz. Kral çıplak hikayesinin ne yazık ki sanatta da yaşandığını görüyoruz.

● **Devlet ödülüne layık görülen başarılı**

bir sanatçısınız. Ödüllerinize de değinmek isterim.

Yüksek lisansı bitirdiğim yıl kazandığım devlet ödülüm var. Realist bir çalışmamla 60. Devlet Resim ve Heykel Başarı Ödülü'nü aldım. Çok önemli bir başarıydı benim için. Büyük bir motivasyon oldu. Aynı yıl İzmir'den 3-4 tane ödül çıktı o yıl. Hatta 'Devlet başarı ödülleri İzmir'e yağdı' diye haberlerimiz yayınlandı. TRT Resim ve Seramik Yarışması'nda mansiyon ödülü aldım minimalist işlerimden birisi ile. 2012'de de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ödülünü aldım. Oradaki eser biraz daha figür çağrışımlı bir çalışmaydı.

● ***Birbirinden değerli kişisel ve karma sergilerde yer aldığınızı, uluslararası sempozyumlara katıldığınızı biliyoruz. Yurtdışında sanatı nerelerde gözlemlediniz, neler yaptınız, aktarır mısınız?***

Evet, sanatın yorumlanışını farklı ülkelerde gözleme şansım oldu. Kişisel ve karma sergilerim oldu, uluslararası sempozyumlarda yer aldım. Moldova, Avusturya'da 3 ayrı yerde sergi açtım, Berlin'de, Romanya'da çeşitli sempozyum ve sergilere katıldım. Buralarda yurtdışındaki sanatçılarla birebir görüşme, teknik alış-veriş yapabiliyorsunuz. Şu anda sessizlik dönemi, en kısa sürede geçmesini bekliyoruz.

● ***Eserlerinizdeki ana duygu, sizi ifade eden çalışma şekli hangisi?***

İlk başta eserlerimi realist olarak çalışmayı seviyordum. Parça-bütün, kontrast çalışmaları da yapıyordum. Bir gün üç farklı teknikle

yaptığım çalışmalarına baktım ve 'hangisi için işte bu beni ifade ediyor derim' diye düşündüğümde kontrast, genel-bütün ilişkilerine yönelik çalışmalarım bana daha yakın olduğunu gördüm. Minimalist işler yapmaya başladım. Ana konum binalardı. Dikdörtgen bir çevre de benim için bina... Yabancılaşmayı sorguladım bina ile. Kişinin topluma ve kendisine olan yabancılaşmayı ele aldım. Bazen iki durum bir arada olabiliyor. Labirente koyuyorlar bizi de sanki binalar arasında dolaşan kobay gibi hissediyorum kendimi. Binalar hem sıcak ev kavramına sahip hem de bizi çevreleyen çirkin estetik anlamında soğuk yapılar. Betonarmeyi

daha estetik bir çizgide kullanmak mümkünken böyle bir estetik aranmadan betonarmeler kullanılıyor. Yurtdışında çok güzel betonarme yapılar var. Binalar ile yabancılaşma duygusunu sorgulamaya çalıştım ve bunu yalınlaştırdım. Bu eserlerimle açtığım ilk sergide, 'izole edilmiş yaşamlar gibi izole edilmiş binalar' geri bildirimlerini alınca,

'mesaj yerini bulmuş' dedim.

İçten yaptığınız her işte barınan duygu, sorgulama, mesaj karşı tarafa geçiyor. Minimalist dönemin ardından daha renkli işler yapmak istedim. Lirik-soyut yöntemi kullandığım çalışmalar yaptım. Bir yerden alacağınızı tamamladıktan sonra başka yere yöneliyorsunuz. Artık daha yalın bir duruma yönelmek istedim. Daha soyut bir bina kullanmayı tercih ettim. Bina artık sadece bir geometri oldu... Derken farklı materyaller ekledim bu çalışmalarına. Bazen bu bir ip oldu bazen kum oldu... Doku ile formların hayat bulduğunu gördüm.

Öğrencilerin kendilerine yönelik algılarını öne çıkartmalarını, pes etmemelerini, yaşamsal bir sorunsal edinmelerini tavsiye ediyorum. Sizi etkileyen hayatla ilgili derdiniz nedir, belirleyin, ona yönelin...

Hareketli karşıt çizgileri de kullanmayı çok seviyorum. Binaları altta tek

bir rengin varyasyonu üzerine konstrüksiyon olarak getirdim. Yine farklı düşünceler, farklı çalışma alternatifleri üzerinde çalışıyorum.

• **Hem öğrenci hem akademisyen oldunuz. Kendi dönemizle günümüz sanatçı adaylarını kıyasladığınızda ne söylemek istersiniz günümüz öğrencilerine?**

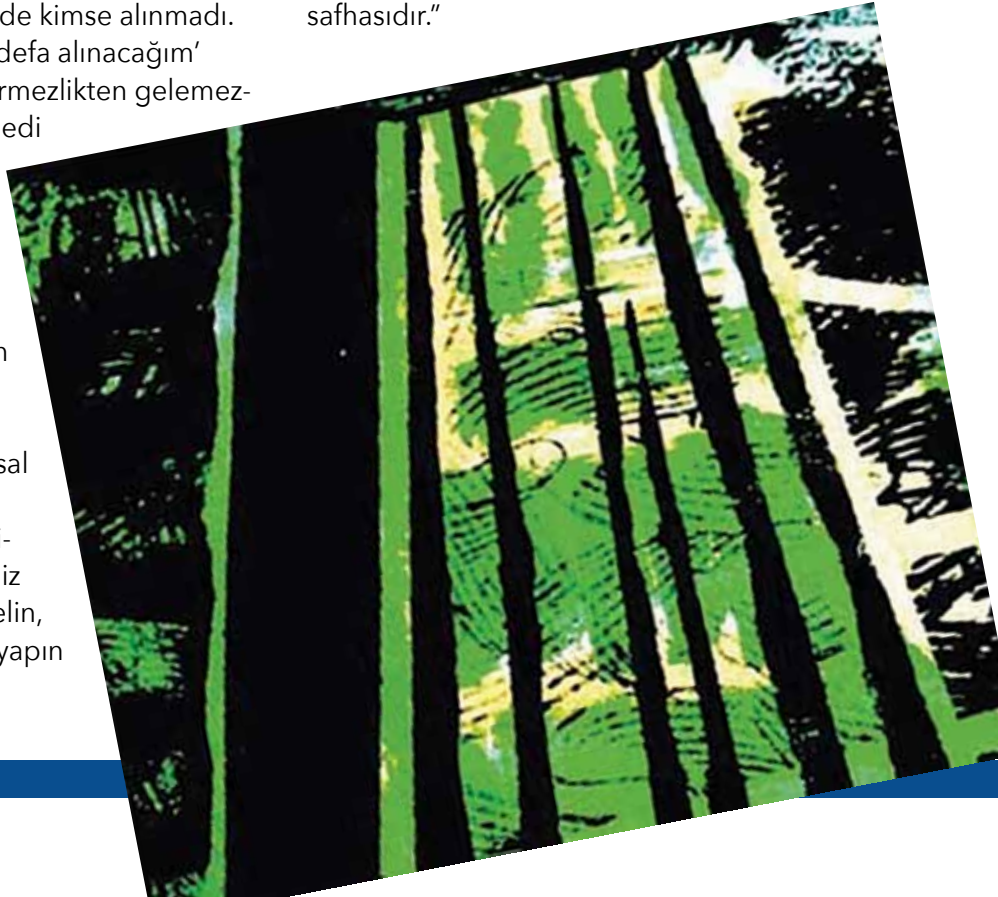
Her zaman öğrencilerime, 'öğrenci psikolojisi ile değil, sanatçı psikolojisi ile olayları değerlendirin. Sizler geleceğin sanatçılarısınız. O zaman vizyonunuz gelişir, bakış açınız çeşitlenir' diyorum. Çok şanslılar. Sanat ayrıcalıklı ve özel bir alan. İyi bir eğitimle yolları çok parlar. Ancak 1-2 işle tüm yolu kat etmek istiyorlar. Bir yolu kat edebilmek için çok çaba lazım. Pes etmemek lazım. Hedefledikleri iş olmazsa peşini bırakıyorlar. Bu durumu onaylamıyorum. Öğrencilerime hep kendimden örnek veriyorum. Yüksek lisansa ilk başvurduğumda ben de alınmadım ama başka öğrenci de alınmadı, ikinci başvurumda da aynı şekilde kimse alınmadı. Üçüncü başvurumda 'bu defa alınacağım' dedim, 'Performansını görmezlikten gelemedik, aramıza hoş geldin' dedi hocalarım. Bu kuşak daha hazır bekleyen, daha fazla motivasyona ihtiyaç duyan, daha çabuk vazgeçen bir yapıya sahip. Öğrencilerin kendilerine yönelik algılarını öne çıkartmalarını, pes etmemelerini, yaşamsal bir sorunsal edinmelerini tavsiye ediyorum. Sizi etkileyen, hayatla ilgili derdiniz nedir, belirleyin, ona yönelin, işleriniz için esin kaynağı yapın

diyorum. Daha önce resim bölümündeydim, 2011'den bu yana temel eğitim bölümüne geçtim. Temel sanat eğitimiyle ilgili tasarım gruplarına (grafik, sahne, tekstil, moda-giyim, seramik, cam tasarım) ders veriyorum. Resimde de tasarımı kullanabilirsiniz. Ama bu tasarım gruplarında ayrı bir eğitim şart oluyor. 1945 sonrasındaki sanat akımları içerisindeki lirik soyut ve art informale baktığımızda tüm sanatçıların ikinci bir mesleği olduğunu görüyoruz. Mesela hem gazeteci hem ressam hem ressam hem müzisyen... Farklı kanallardan beslenmek çok kıymetli...

En önemli tavsiyelerimden birisi bol bol kitap okumaları, kitabı ödünç değil satın almaları, kendi kütüphanelerini oluşturmaları.

Son olarak bir öğrencilerime bir illüzyon ağı içinde yaşadığımızı hatırlatarak, bu ayırımın farkına varmalarını istiyorum. Guy Debord'un "Gösteri toplumu ve yorumlar" kitabından şu alıntıyı kendileri ile paylaşıyorum:

"Çağımızın; tasviri nesneye, kopyayı aslına, temsili gerçekliğe, dış görünüşü öze tercih ettiğinden kuşku yoktur. Çağımız için kutsal olan tek şey yanılsama, kutsal olmayan tek şey ise hakikattir. Dahası, hakikat azaldıkça ve yanılsama çoğaldıkça çağımızın gözünde kutsal olanın değeri artar. Öyle ki bu çağ açısından yanılsamanın had safhası kutsal olanın da had safhasıdır."

İzmir Operası Mavişehir'de yükseliyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi kültür sanat kenti İzmir'e yakışır bir opera binası kazandırmak için çalışmalarını sürdürüyor. 429 milyon liralık yatırımla 25 bin metrekarelik alan üzerinde inşa edilen ve projesi ulusal mimari yarışma ile belirlenen İzmir Opera Binası, mimari özellikleri ve teknik donanımıyla Avrupa'nın sayılı opera binalarından biri olacak. İzmir'in binlerce yıllık tarihinde sanatın her dalında kalıcı eserlerin üretildiği önemli bir kültür sanat şehri olduğunu hatırlatan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, "Kentimize uluslararası nitelikte bir opera binası kazandıracak olmanın gururunu taşıyoruz. Hedefimiz İzmir'i evrensel bir kültür sanat üretim merkezi haline getirmek. Sanatın farklı dallarındaki eserleri ve dünyanın farklı yerlerindeki sanatçıları İzmir'de buluşturmak, kentimizi ulusal ve uluslararası alanda görünür kılmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz" diye konuştu.

Neler yapıldı?

Avrupa'nın önemli sanat binalarından biri olacak İzmir Opera Binası'nda 4 blokta betonarme işleri tamamlandı. Mekanik tesisat işleri süren binanın bir bloğunda ise betonarme işleri devam ediyor. Opera binasındaki inşaat çalışmalarının yüzde 40'ının tamamlandığı, yıl boyunca betonarme imalatların yanı sıra çelik konstrüksiyon, elektrik ve mekanik, sahne mekaniği ve cephe işlerinin süreceği bildirildi. İzmir Opera Binası'nın 2023 yılı Şubat ayında

kapılarını açması planlanıyor.

Mimarisi ile dikkat çekecek

Mülkiyeti Büyükşehir Belediyesi'ne ait alanda yükselen opera binası, sahip olduğu mimari özellikleri ve teknik donanımıyla uluslararası alanda da ön plana çıkacak. İzmir, Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nin ardından Avrupa'nın en önemli sanat binalarından birine daha kavuşmuş olacak. Bu muhteşem yapıda 1435 seyirci kapasiteli ana salon ve sahneler, 437 seyirci kapasiteli küçük salon ve sahnesi, prova salonları, opera bölümü, bale bölümü, 350 seyirci kapasiteli avlu-açık performans alanı, atölyeler ve depolar, ana hizmet birimleri, idare bölümü, genel tesisler, teknik merkez ve 525 araç kapasitesine sahip otopark yer alacak. Tesis yaklaşık 73 bin 800 metrekarelik inşaat alanına sahip.

Enver
OLGUNSOY

İntolerans ve besin alerjileri

İnsanlık yaradılışından bu yana yiyecekler konusunda birçok rahatsızlık verici olaylar yaşamış, evrime uğramış, uyum sağlamış ya da sağlayamadığı için o yiyeceklerden uzaklaşmıştır. Besin intoleransı ve besin alerjilerinden söz ediyorum...

Birçoğumuz hala "bazı yiyecekler bana dokunuyor" demez miyiz? Kimine çilek, kimine yumurta, yer fıstığı en çok da inek sütü alerjisi rahatsızlık verir (laktoz intoleransı).

Besin ve katkı maddelerine karşı vücudumuzda oluşan her türlü anormal klinik cevaba "besin aşırı duyarlılığı" denir. Fizyolojik mekanizmalarla oluşuyorsa "besin alerjisi" denen bu olgu, insanlığın başlangıcından bu yana çeşitli rahatsızlıklar vermiştir. Ama yine de şükretmeliyiz. Zira bu gün dondurma yiyebiliyorsak, bunun için evrime teşekkür etmeliyiz. Çünkü 20 bin yıl önce bebekler haricinde neredeyse hiçbir insan "süt şekeri" denen laktozu sindiremiyorlardı. Laktoz

intoleransı (hassasiyeti) yetişkinler arasında evrensel bir durumda. Süt şekeri laktozu parçalayan "laktaz enzimi", bebeklikte üretiliyor, büyüyünce üretim duruyordu. Bir anlamda medeniyeti, laktoz sindirimi ile ilişkilendiren görüşler (Gregory Cochran gibi) oluştu. Bu bilim adamı, kitabında bu konuda şöyle diyor: "Laktoz sindirimi insan evrimini şekillendirmiştir. Çünkü laktoz sindirilebilen popülasyonlar, kıtlıklardan daha kolay çıktılar ve dolayısıyla

Şu anda besin alerjisinin tedavisi bulunmuyor. Bu da, alerjisi olan kişilerin tetikleyici gıdalardan uzak durmasının korunmak için en etkili yöntem olduğunu gösteriyor.

daha başarılı fetihler yapabildiler. Böylece kendi medeniyet ve kültürlerini daha uzaklara yayabildiler.”

Son yıllarda özellikle çocuklarda gıda alerjisi görülme sıklığı artmıştır. Çocukların yüzde 7-9’unda herhangi bir gıdaya karşı alerji bulunmaktadır. Yetişkinlerde bu oran yüzde 2 gibidir.

Peki, besin alerjileri ne gibi belirtiler verir? Ciltte kızarıklık, kabarıklık, kaşıntı, kusma, ishal ve nefes almada zorlanma ve nihayet anafilaksi. Tansiyon düşüyor sersemlik hali oluşuyorsa, kendinden geçme, bayılma vs. gibi tezahürler görülürse, anafilaktik şok yaşamı tehdit eder hale gelir ve müdahale gerekir.

Alerjik reaksiyonlara genellikle sebebiyet veren besinler; süt, yumurta, yer fıstığı, ceviz, badem fındık vs. gibi kabuklu yemişler, susam, balık, sarımsak, kabuklu deniz ürünleridir.

Gıda alerjilerinin görülme sıklığı özellikle sanayileşmiş toplumlarda olmak üzere son 30 yılda artmıştır. Tam olarak sebebi bilinmese de buna çevresel nedenler, batılı yaşam tarzının etkin olduğu düşünülmektedir. Kırsal yaşamda çok daha az alerji vakası tespit edilmektedir.

Şu anda besin alerjisinin tedavisi bulunmuyor. Bu da, alerjisi olan kişilerin tetikleyici gıdalardan uzak durmasının korunmak için en etkili yöntem olduğunu gösteriyor. Ancak

teşhis koyma süreci oldukça sıkıntılıdır. Tanıda kan örneği alınarak, besine karşı özel ölçümler yapılır. Deri testleri (prik testleri) yapılır. Bu testlerde alerjen olduğu düşünülen besinlere reaksiyon ölçülür. Bazı tür alerjilerde prik testleri de sonuç vermeyebilir.

İyi olan taraf ta şudur: Tüm besin alerjileri yaşam boyu kalıcı değildir. Bir şekilde azalmakta, hatta yok olmaktadır. Alerji, intolerans tıp alemi için hala nedenleri bilinmez konulardan biridir. Laktaz enzim eksikliği ölümcül sonuçlar genellikle doğurmaz, ishal olursunuz belki ama bazı enzimlerin eksikliği çok daha ciddi sonuçlar doğurabilir. Glikoz-6 fosfat dehidrogenaz enzimi gibi. G6PD kısaltması ile belirtilen bu enzim eksikliği favizm ya da favizm hastalığına sebep olur.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), G6PD enzim eksikliğini azdan çoğa doğru 4 gruba ayırır. Akut hemolitik anemiye sebep olan en ağır eksiklik, daha da büyük sorundur. Kısaca kansızlık diye ifade edebileceğimiz durum, halsizlik, sancı, aritmi, kalp büyümesi ve kalp yetmezliği gibi ağır sağlık sorunlarına sebep olabilir.

Ayrıca, gluten intoleransı ve çölyak hastalığı diye bilinen durum ve favizm genellikle farklı besin alerjileri başlığı altında incelenmesi gereken daha ciddi sonuçlar doğuran intolerans (hassasiyet) ve alerji tipleridir.

Sağlıkla kalın.

Dr. Ülkümen
RODOPLU

İnsülin avcısı ol, sağlıklı yaşa

İnsülin ne kadar çok, hayat o kadar kısa. İnsülin ne kadar az, hayat o kadar uzun.

2 1. yüzyılın vebası diye bilinen bir tablo, hepimiz çok iyi biliyorsunuz, sıkça duyuyorsunuz, ama belki ayrıntılarını bilmiyorsunuz: İnsülin direnci... 21. yüzyılın vebası. Hipertansiyon, diyabet, kanser, kalp yetmezliği, kalp-damar hastalıkları, kanser, alzheimer, bütün bunların nedenlerinden belki de en önemlisi insülin direncidir.

Bu sayımızda "İnsülin nedir, insülin direnci nedir, biz onu nasıl tanırız?" sorularına cevap bulmaya çalışacağız. Hatta aynanın karşısına geçip kendinizde insülin direnci olup olmadığını anlayabileceksiniz.

İnsülin, pankreas adlı organımızdan salgılanan bir hormondur. İnsülin, şekerin hücrelere girmesini sağlar. Şeker de kanla birleşir ve şekerin hücreye girmesine yardımcı olur. Yani hücrelerin kapısını açan ve hücrelerin kapısını açmasını sağlayan insülinidir.

SİSTEM ŞÖYLE ÇALIŞIR: Yemek yediğimizde kanda şeker oranımız yükselir. Şeker yükseldiğinde pankreastaki bazı algaçlar kanda insülinin yükselmesini sağlar. Böylece o kavuşma gerçekleşir ve şeker hücreye girer. Şekere ihtiyacı-

mız vardır, hücrelerin enerji kaynağıdır. Ancak bazı durumlarda şeker o kadar yüksek olur ve insülin de o kadar yüksek olur ki, hücre **"bu kadar çok şekeri alamam"** der ve kendisini kapatır. İnsülin de hücrelerin bu tepkisi üzerine şekeri trigliseride çevirir ya kanımızın içinde ya da vücudumuzda onu yağ olarak depolar. İşte sorunlar burada çıkar. Göbek çevresi yağlanma, vücudumuzun üst kısmının dondurma gibi yukarı doğru irileşmesi, göbeklenmemiz, kanda insülinin fazla olduğunun en önemli göstergesidir.

Biz bunu aynanın karşısına geçerek anlayabiliriz. Nasıl anlarız? Göbeğinizin üst kısmını ellerinizle sıkıştırdığınızda eğer orada selülit yapısı görüyorsanız insülin direnciniz başladı demektir. Günün herhangi bir saatinde açlık krizi geçiyorsanız, **"ben dayanamıyorum, mutlaka tatlı yemem gerekir"** diyorsanız, insülin direnciniz başladı demektir. Ya da uzun bir açlıktan sonra, ki buna dayanıyorsunuz, sabahtan akşama aç kalıyorsunuz fakat sofraya oturduğunuzda kendinizi tanımakta zorlanıyorsunuz, hızla, önünüzdeki tabağı dakikalar içerisinde silip süpürüyorsanız insülin seviyeniz yüksek,

insülin direnciniz başladı demektir.

Sabah çok yorgun kalkıyorsanız, kaygı dolu kalkıyorsanız, endişeliyseniz ve saatlerce afyonunuz patlamıyorsa dikkat! Gece hipoglisemi atakları yani düşük kan şekeri atakları nedeniyle beyniniz oksijensiz kaldı ve o sizin ertesi sabah korkunç kaygılı, gergin, stresli, endişeli ve mutsuz kalkmanıza neden olur.

Tabi bunu anlamanın en doğru ve değerli bir yolu da kanda şeker ve insülin kontrolüdür. Açlık kan şekerimizin 75'in altında olmadan 75-100 arasında olması gerekir. Açlık insülin değerinin de 2 ile 10 ünite arasında olması gerekir. Açlık kan şekeriniz ile açlık insülininizi karşılayın, onu 405'e bölün, eğer çıkan değer 2,5'in üzerindeyse insülin direnciniz var demektir.

Kanda insülinin yüksek olması dert, düşük olması da dert. Düşük olması şeker hastalığı, yüksek seyretmesi insülin direnci, diyabet hastalığı anlamına geliyor.

İnsülin direnci olup olmadığını anlamanızın bir başka pratik yolu da yine aynanın karşısında göbük deliğinizi baz alarak bir mezura ile göbük çevrenizi ölçmeniz. Bu ölçü kadınlar da 88 cm'nin üzerindeyse, erkeklerde de 98 cm'nin üzerindeyse insülin direnci var demektir. Hatta sırtınızda, koltuk altlarınızda, parmak aralarında, eklemlerin üzerinde siyahlıklar, renk değişiklikleri başladıysa insülin direnciniz var demektir.

İnsülin yüksekliği 21. yüzyılın, bu modern çağın en büyük belalarından bir tanesidir.

Peki, insülin direncinden nasıl kurtulabiliriz?

ÜÇ TANE KURALIMIZ VAR: Birincisi ilaç, ikincisi hareket, üçüncüsü yediklerimizi kontrol altına almak.

İLAÇ:

Metformin grubu ilaçlar, insülin di-

renci şüphesi durumunda ya da insülin direnci başladığında doktorlar tarafından verilen ilaçlardır. Ama insülin direnci tablosunu iyileştirme konusunda sadece yüzde 20 etkilidirler. "Ben ilaç verdim" ya da "ben ilaç alıyorum, bu iş bitti" diyemeyiz. Çünkü yüzde 20 yeterli değildir.

HAREKET: Önce mutlaka hareketli olmamız, bunun yanında da mutlaka yediğimizi-içtiğimizi kontrol etmemiz gerekir. Hareketli olmak derken; en doğru, en güzel hareket nedir biliyor musunuz? **Yürümek...**

Tıbbın babası Hipokrat, bundan tam 2000 yıl önce ne demiş biliyor musunuz? Kos'ta (İstanköy) yaşamış Hipokrat, "Bir yerden bir yere at üzerinde ya da eşek üzerinde gidenlerle yürüyenler arasında çok fark vardır. Eşek üzerinde gidenler daha az yaşıyor, yürüyenler daha uzun yaşıyor."

Bundan tam 2000 yıl önce yürümenin etkisi bu kadar güzel tarif edilebilir mi?

Hareketli olun, merdiven çıkın, merdiven inin. Evinize ya da işyerinize gidip gelirken 1 durak, 2 durak önce inin. Evinize uzun yoldan gidin. Fırına, bakkala, markete mi gidilecek? Siz gidin, siz yapın, siz hareketli olun. Ne kadar hareketli olursanız kandaki insülini kaslarınız o kadar emecek, kendisine çekecek ve kandaki insülin seviyesi kontrol altına girecek.

BESLENME: Bir yandan da şu üç beyazdan uzak durun: Şeker, un ve tuz... Pastane ürünlerinden uzak durun. İnsülin avcısı olun. Sofraya oturduğunuzda, bir yere yemeğe gittiğinizde insülin seviyesini artıracak olan şeker, unlu gıdalar ve nişastalı gıdalardan uzak durun. Çocuklarınızın gofret, çikolata, şekerleme gibi ürünlerle tanışmasına engel olun.

AB, Yeşil Mutabakatı hedeflerini açıkladı

İklım krizi karşısında inisiyatif alan Avrupa Birliği 10 Mayıs'ta, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile hedefleri ve takvimi belirledi. Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın yeni hali neleri içeriyor?

Dünya, çevre kirliliği ve büyük bir iklim krizi ile karşı karşıya. Ekolojik dengenin bozulması, iklim krizinin etkilerinin artması gibi nedenler dünya ülkelerini önlem almaya zorluyor. AB bu konuda, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile daha fazla inisiyatif aldı. Endüstriyel tesislerin ihtiyaç duyduğu süreçleri yöneten ve firmalara danışmanlık desteği sağlayan Vat Enerji Genel Müdürü Altuğ Karataş, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın detaylarını, neleri kapsadığını ve enerji verimliliğine sağlayacağı avantajları anlattı.

"Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması, küresel ortalama sıcaklık artışının sanayileşme önce-

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile AB ülkeleri ve AB ile ticari ilişkiler içinde olan ülkeler için hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.

si döneme göre 2°C altında tutulması ve bu artışın 1,5°C'nin altında tutulmasına yönelik küresel çabaların sürdürülmesi için temel hedefler koymuştur" diyen Karataş, şöyle devam etti:

"Türkiye dahil birçok

ülke bu anlaşmaya imza atmamıştır. Çünkü anlaşma şartlarının ekonomiye etkisi yüzünden hızlı bir geçiş sağlayamayacağı düşünülmüştür. Avrupa Birliği ise iklim krizi karşısında daha fazla inisiyatif almış, direktifler oluşturmuş ve birçok dünya ülkesinin önünde hareket etmiştir. Son olarak da Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı devreye sokarak hedefleri ve takvimi belirlemiştir."

Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak

AB'nin, Avrupa'nın 2050 yılına kadar dünyanın ilk karbon nötr kıtası olmayı hedeflediğini

belirten Karataş, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın aslında yeni bir ekonomik düzene geçişi başlattığına dikkat çekiyor. Karataş, yeni düzenin getirdiği şartları şöyle anlattı:

"Avrupa Yeşil Mutabakatı ile uluslararası ticari faaliyetlerden kaynaklanan karbon emisyonlarını azaltmak için düzenledikleri karbon vergisi ile küresel sera gazı emisyonu azaltmaya yönelik çalışmaları ticari paydaşlarına sunuyor. Bu da yeni bir ekonomik düzene geçildiğini gösteriyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile AB ülkeleri ve AB ile ticari ilişkiler içinde olan ülkeler için hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Mutabakat ile AB'nin 2050'ye kadar net sera gazı emisyonlarının sıfırlandığı, ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırıldığı ve emisyonları azaltırken yeni iş imkanlarının yaratıldığı bir döneme geçilecektir."

Yeni AB Sanayi Stratejisi Belgesi

Öte yandan 11 Mayıs günü de güncellenen yeni AB Sanayi Stratejisi Belgesi yayımlandı. Pandeminin vurduğu ekonominin toparlanması ile yeşil ve dijital geçiş için çözüm önerileri sunan Belgede, AB'nin uluslararası tedarik zincirlerini çeşitlendirmek ve olası krizlere hazırlık düzeyini artırmak için uluslararası ortaklıklarını güçlendireceği yineleniyor.

AB Komisyonu, güncellenen AB Sanayi Stratejisi Belgesi ve stratejinin dayandırıldığı analizlere ilişkin çalışma raporlarını yayımladı. Sanayi Stratejisi Belgesi, pandemi krizinin

Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın 7 hedefi

- Kirliliğin ortadan kaldırılması
- Temiz, ulaşılabilir, güvenli enerjinin sağlanması ve enerji verimliliğiyle kayıpların azaltılması
- İnşaat ve renovasyon projelerinde enerji ve kaynak verimli bir yol izlenmesi
- Adil, sağlıklı ve çevre dostu bir gıda sisteminin tasarlanması
- Sürdürülebilir ve akıllı hareketliliğe geçişin hızlandırılması
- Ekosistemin ve biyoçeşitliliğin korunması, gerekli tedbirlerin alınması
- Enerji verimli, çevre dostu, sürdürülebilir bir üretimin teşvik edilmesi

AB sanayisi ve ekonomi üzerinde yarattığı etkilere odaklanarak, yeşil ve dijital geçiş ve ekonominin toparlanması için sanayi stratejisi bağlamında çözüm önerileri sunuyor.

Belgede, daha güçlü ve çeşitli alternatif tedarik zincirleri oluşturmak hedefiyle AB'nin yakın müttefikleriyle kaynakları bir havuzda toplaması seçeneğinin değerlendirileceği, Transatlantik ilişkiler, AB'nin genişleme ve komşuluk politikasının bu tür çabalarda hareket noktası olacağı ifadelerine yer veriliyor. AB'nin uluslararası tedarik zincirlerini çeşitlendirmek ve olası krizlere hazırlık düzeyini artırmak için uluslararası ortaklıklarını güçlendireceği yeniden teyit ediliyor.

Açık Stratejik Özerklik: AB'ye ithal edilen 5 bin 200 üründen 137 adedinin (AB ithalatının yüzde 6'sı) sağlık ekosistemi (aktif farmasötik bileşenler, vb.) ve enerji yoğun sektörlerin yer aldığı ekosistemlerin kritik

önemdeki girdileri olduğu ve bunların yaklaşık yarısının Çin'den ithal edildiği, Çin'i Vietnam, Brezilya, Singapur ve Güney Kore'nin takip ettiği belirtiliyor. Daha güçlü ve çeşitli alternatif tedarik zincirleri oluşturmak hedefiyle AB'nin yakın müttefikleriyle kaynakları bir havuzda toplaması seçeneğinin değerlendirilmesi planlanmakta.

Yeşil ve dijital geçiş: Ekosistemler için yeşil ve dijital geçiş patikalarının oluşturulması hedefiyle bazı AB ülkeleri hidrojen, 5G koridorları, ortak veri altyapısı ve hizmetleri, sürdürülebilir ulaşım, blok zincir veya Avrupa Dijital İnovasyon Merkezleri alanlarındaki projeleri "çok ülkeli" gerçekleştirmeyi tasarlayacak.

Temiz enerjide süreç yavaş ilerliyor

Yenilenebilir enerji kaynaklarına, enerji depolamaya, şebekelere ve endüstriyel dönüşüme yönelik mevcut yatırımların AB'de halihazırda çok yavaş olduğu tespitiyle, yenilenebilir enerji alanındaki çabaların artırılması ve izin süreçlerinin kolaylaştırılması için AB Komisyonu'nun üye ülkelerle birlikte çalışacağı belirtiliyor.

Dijital Pusula'da yer verilen taahhütlerin yerine getirilmesi için bilgi ve iletişim teknolojisi sektörünün karbon nötr hedefine ulaşması ve ayrıca diğer ekosistemlerin dijital teknoloji kullanımlarının artırılması sayesinde çevresel etkilerinin azaltılması yönünde ek önlemler belirleneceği ifade ediliyor.

Firmalar Avrupa Yeşil Mutabakatı için ne yapmalı?

- Her kuruluş kendi Karbon Ayak İzini hesaplamalı ve Karbon politikasını belirlemeli.
- Enerji Verimliliği çalışmalarına başlanmalı, enerji etüdları ile durum tespiti yapılmalı.
- Temiz enerji üretimi ile öz tüketim yaparak Karbon salınımını azaltma stratejisini oluşturmalı.
- Avrupa Birliği fonları ve teşvik, destekleri araştırmalı bu desteklerden istifade imkanları araştırılmalı.
- Oluşacak yeni düzeni tehdit boyutundan fırsat boyutuna dönüştürülmelidir.

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

AB Komisyonu, ayrıca yaz dönemi öncesinde 2050 yılına kadar iklim nötr Avrupa hedefine uygunluk için 2030 iklim ve enerji paketinin temel araçlarının revizyonunu içeren yasa paketi ile önceden belirlenmiş olan sektörleri kapsayacak şekilde uygulamaya konulacak Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması önerisini sunacak. Dünya çapında karbon fiyatlandırmasına yönelik yaklaşımların çeşitliliği göz önüne alındığında, AB Komisyonu bu alanda küresel işbirliği zemini yakalamak amacıyla uluslararası ortaklarıyla uzlaşma çabası sürdürüleceğini belirtiyor.

İklim değişikliği ile mücadele

İklim değişikliği ile mücadele, AB ve Türkiye'nin başlıca öncelikleri arasında yer alıyor. Türkiye, coğrafi konumu ve dahası, artan kentsel nüfusu, hızla büyüyen ekonomisi ve ithal enerji gereksinimi sebebiyle, iklim değişikliği etkilerinin yüksek risk oluşturduğu ülkeler arasında bulunuyor. 2000 yılından beri artışta olan sera gazı emisyonunun 4'te 3'ü enerji sektöründen ve endüstride, ulaşımda, binalarda ve tarımda kullanılan yakıtlardan kaynaklanmakta. 2020 yılında yüksek enerji tasarrufu yapan düşük karbon ekonomisine sahip olmak isteyen AB gibi Türkiye de, 2023 yılına gelindiğinde birincil enerji yoğunluğunu 2008 değerleri üzerinden yüzde 20 azaltmayı hedefliyor.

Ana hedef olan, sera gazı emisyonunu azaltmanın bir parçası olarak Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından deklare edilen bu proje, ulusal ve yerel kapasiteyi artırarak AB iklim politikası ve mevzuatı ile aşamalı bir şekilde uyum sağlanması sürecinde, iklime karşı dayanıklı düşük karbon kalkınmasına hazırlanmayı hedefliyor.

Proje, ilki yeşil büyüme yönünde strateji ve faaliyetler geliştirmek için analitik bir temel oluşturmak olmak üzere, 4 ana bileşenden oluşuyor. Çünkü binalarda, ulaşımda, atıklarda

ve tarımda, maliyeti ve ne kadar azaltılabileceğini belirlemek, ülkenin hedefleri açısından daha etkili ve ekonomik bir uygulamaya imkan veriyor.

Projenin ikinci önemli maddesi, arazi kullanımı, arazi kullanımı değişikliği ve ormancılık (AKAKDO) için analitik bir zemin oluşturulması. Bu; kalkınma, arazi kullanımı değişiminin izlenmesi için ulusal bir sistem oluşturulmasını ve ormancılıkla ilgili koşulların standart tanımlarında anlaşılmasını içeriyor. Karbon stoklarının ve emisyonun hesaplanması ve sera gazlarının azaltılması amaçlarına yönelik, arazi alanları üzerine çalışmalar da bu bileşenin kapsamına giriyor.

Üçüncü bileşen, Türkiye'nin az ilerleme kaydettiği florlu sera gazlarının (F-gazları) aktarım kapasitesinin artırılmasını hedefliyor. Öncelikle, AB düzenlemelerinin gerektirdiği şekilde, F-gazlarının kullanımının kaydını tutmak için ulusal izleme sistemi oluşturmak önem taşıyor.

Son olarak; iklim değişimine karşı harekete geçmenin gerekliliğinin vurgulanması için, belediyelere, il müdürlüklerine, özel sektöre, sivil toplum örgütlerine, üniversitelere, araştırma enstitülerine, toplum temelli örgütlere, odalara, birliklere ve kamuoyuna yönelik, eğitim ve kamu bilinci kampanyaları düzenlenecek.

Nedim ATILLA

KÜLTÜR VE
LEZZET
YOLCULUĞU

Fransa'nın Lyon kenti, aynı zamanda sinemanın mucidi Lumiere kardeşlerin de evi olan Lumière Müzesi ile Minyatür ve Sinema Müzesi'ne de ev sahipliği yapıyor.

Sinemanın doğduğu şehir: LYON

Film meraklıları için her şeyin başladığı yer olan Lyon'da iki sinema müzesi bulunuyor ve bu ay sizlere bu müzeleri gezdirmek istiyorum...

İlk müzemiz, Lumiere kardeşlerin de evi olan "Lumière Müzesi-Le Cinématographe" Fransa'nın ikinci büyük kenti Lyon'un Monplaisir semtinin merkezinde bulunuyor. Lumiere Müzesi, bugün, çağdaş multimedya araçları, dijital tabletler ve 5 dilde bir sesli rehber, iki doyumsuz insanı, iki hayatın tamamı modernliğin icadına adanmış bir dünyayı ayaklarımıza getiriyor...

Heybetli silueti ile öne çıkan bu Villa, Lumière Sülalesinin yaşadığı yer. Lumière Müzesi, sadece Louis ve Augustus kardeşlere saygı duruşunda bulunmakla kalmaz, onlardan kalanları aile evinin zarif dekorunda, süslü tavanlar,

anıtsal bir merdiven ve kış bahçesindeki bir cam çatı arasında sunuyor.

Centre Georges Pompidou'nun Kültürel Gelişim Departmanı Direktörü Dominique Paini, müzeyi 3 kat ve 21 odaya dayalı olarak tasarlamıştı.

İlk "cinematograph" aygıtı da müzede sergileniyor. Sonra da Louis Lumiere tarafından büyülü fenerlerden 1894'te kağıt üzerinde ilk film testleri için geliştirdiği prototipe kadar hareketli görüntülerin uzun tarihinde yerini alıyor.

Önemli ölçüde eski eserler var. Dr. Paul Génard tarafından bir araya getirilen ve 2003 yılında satın alınan eski fotoğraf makineleri koleksiyonu gibi... Sinemayı bir türlü icat etmeyen Edison'un kinetoskopu, Demeny'nin kronofotografı sergileniyor.

En önemli film ise 28 Aralık 1895'te Paris'teki Grand Café'de ilk ödemeyi

yapan 33 seyircinin önünde gösteren Cinematograph Lumière "n° 1" adlı şaheser. Bu eser geçen yıl renklendirildi.

Elbette Lumière kardeşler, Photorama (360 derecelik bir görüntü için) veya 3D projektör (Avatar'dan çok önce 3D filmler için) kadar tuhaf cihazlar geliştiren usta mühendislerdi. Müze ekranlarında gösterilen filmler meraklarını, çerçeveleme anlayışlarını ve estetiklerini anlatıyor. "Işık olmadan fotoğraf" olmayacağını iyi biliyorlardı. Ama aynı zamanda gerçek

birer sanatçıydılar.

Renkli patates nişastası tanelerinden oluşan mikroskobik bir ağ ile siyah beyaz bir emülsiyonu ilişkilendiren bu tabağı oluşturmak için Louis'nin marifetinin ne olduğunu gösteriyor, ancak aynı zamanda Lumière'in fotoğrafçılar olarak yaptığı kullanımı impresionist resimleri anımsatıyor...

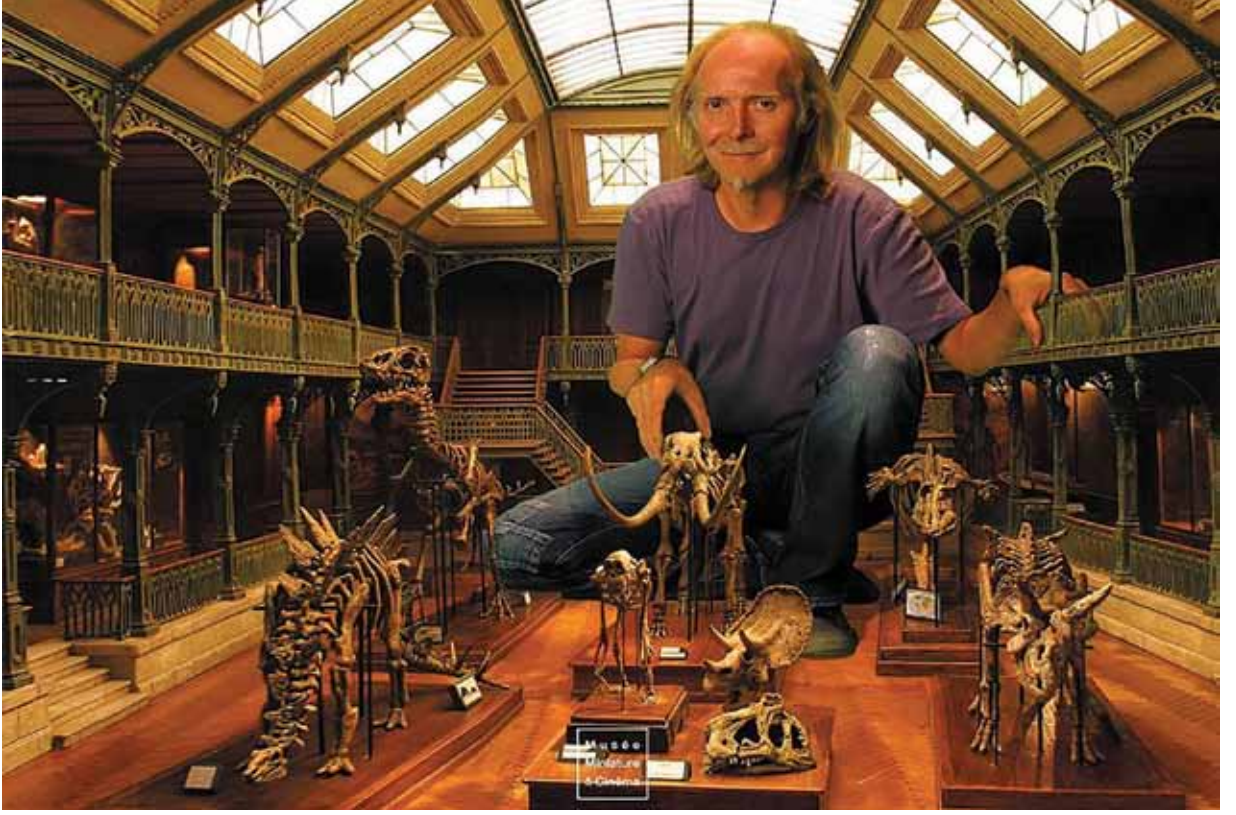
Burada bizi en çok heyecanlandıran ise İstanbul'un 1897'de gördüğümüz kameraya yansıyan ilk görüntüleri...

Müzedeki bir oda, hem Latin Amerika'da hem de Asya'da çekim ve fotoğraf çekmek için ayrılan bu maceracıların en ünlüsü Gabriel Veyre'ye adanmış.

Jules Richard'ın Vérascope'u sayesinde Lumière Ailesinin eşleri ve üyeleri tarafından üretilen kabartma fotoğraflar, aynı zamanda 19. ve 20. yüzyılın başında burjuva bir ailenin günlük yaşamına da muhteşem tanıklık ediyor.

Lumière kardeşler önemli bir sanayici ve girişimciydiler. 1895'te icatlarını açıkladıklarında tüm yatırımcılar "sinematograf" satın almak için adeta kuyruğa girmişlerdi. Ama onlar buluşlarını satmak yerine kendi-

leri geliştirmeyi tercih ettiler. Kameramanlar yetiştirip dünyanın her yerine gönderdiler. Avusturya-Macaristan'dan Meksika'ya, Avusturalya ve Uzakdoğu'ya... 31 ülkenin görüntüleri Fransa'nın her yerinde gösterilmeye başladı ve büyük paralar kazandılar.

O kadar para kazandılar ki Fransız Hükümeti tarafından tekelleştirilerek suçlandılar. Bu suçlama üzerine projeksiyon ve film ekipmanı ve filmleri, önce kendi başlarına kurmak isteyen bayilere ve operatörlere, ardından Mayıs 1897'den itibaren halka arz edildi. Satış katalogları birden çok dilde yayınlandı.

Müze de Lumiere Klanı tarafından üretilmiş 1428 film den 1408'ü sergileniyor. Listedeki 20 film kayıp. Bu arada montajlanamayan 600'den fazla listelenmemiş filmin olduğunu anımsatalım.

Kim bu Lumiere'ler

1840'da Haute-Saône'da doğan Antoine Lumiere, güçlü bir kişilikti, sanatsal ve uyumsuz bir ruhtu. Resme ve şarkıya olan çekiciliği ve özellikle de uyandırması ve 1894'ten sonra ica-diyla ilgilenmesi ile kanıtlandığı gibi, 19 yaşında

evlenen Antoine, Besançon'a ressam, ardından fotoğrafçı olarak yerleşti.

İlk iki oğlu bu şehirde doğdu: 1862'de Auguste ve 1864'te Louis. Lumière Ailesi 1870'te Prusya tehdidi karşısında Fransa'nın doğusundan kaçtı ve Lyon'a geldi. 1894 sonbaharında, Antoine Lumière, iki oğlu Louis ve Auguste'ye, Thomas Edison ve diğer bazı muhteşem öncülerin tökezledikleri sinema işiyle ilgilenmelerini istemiş. Sadece bir yıl sonra Parisliler ve Lyonlular "Sinematograf Işığı" ile karşılaşmışlar.

İkinci müze

Lyon'da bir sinema müzesi daha var. Lyon'un tarihi merkezi Vieux Lyon'da yer alan Minyatür ve Sinema Müzesi, iki önemli koleksiyonu barındırıyor. 120 minyatür sahne, 16. yüzyıldan kalma müze binasının iki katında 8 ayrı salonda ve 2000 metrekarelik sergi alanında gösteriliyor.

Sinema koleksiyonunda, filmlerde kullanılan orijinal objeler, (Starwars gemi maketi - 2012 kıyamet şehir yıkılan maketi gibi) maketler, robotlar, yaratıklar, hayvanlar, kostümler, bazı filmlerin maket setleri, gerçeküstü objeler, efekt-

ler bulunuyor ve ziyaretçilere sinema dünyasının teknik sırlarının anlatıldığı video gösterimleri sunuluyor.

Patrick Süskind'in çok tanınmış romanı "Koku"dan uyarlanan ve Dustin Hoffman'ın başrolünde oynadığı film Le Parfum'un çekimlerine ait hazırlanmış birebir setlerin gezilebildiği müzede, dönem kostümleri ve Fransa sokaklarının film için eskiye nasıl uyarlandığını anlatan gösterimler de izlenebilmekte.

Minyatür koleksiyonunda, dünyanın çeşitli yerlerindeki ve Lyon'lu minyatür sanatçılarının ve özellikle de Dan Ohlmann'ın yaptığı işler, dekorlar, minyatür maketler, teknik ve sanatsal

özel efektler ile 200 otantik objeden oluşan minyatür çalışmaları sergileniyor.

Girit lezzetlerine buyurun

Huriye Erman Öztin

Girit mutfağı dünyanın en önemli mutfaklarından biri. Geleneksel Yunan mutfağından da ayrı tutulan bir lezzet dünyası...

Bunun böyle algılanmasını biraz da, "Bizim mutfağımız farklı" diyen Giritliler istiyor. Çünkü Minoenler ile başlayıp Arap, Bizans, Venedik ve Osmanlı'ya kadar uzanan uygarlıklar dizisinde, Helenlerin etkisi pek o kadar da hissedilmiyor. Üstelik Girit Adası'nda Doğu, Orta ve Batı olmak üzere üç ayrı mutfaktan söz ediliyor. Girit mutfağının rafine tatlardan oluşmasının ve çeşitliliğinin sebebi olarak da, sahip olduğu bu eşsiz coğrafya gösteriliyor.

Hiç kuşkunuz olmasın, gerçek bir Girit lokantasına oturduğunuzda, masanız son derece güzel tatlarla bezenecektir. Batı'daki Hanya dışında, ada genelinde et tüketimi, inanılmaz revaçtadır. Adada büyükbaş hayvan yetişmez çünkü adanın otları, onların beslenmesine uygun değildir. Bu yüzden özellikle yarı yabani kuzu, yabani tavşan ve horoz eti, mutfaklarının gözdesidir. Tarifler tahmininizin aksine biraz ağır, hafif karmaşık ve bol baharatlı; ama emin olun pek lezzetlidir.

Yıllardır İzmir'de Girit Mutfağını yaşatan Huriye Erman Öztin, bu ayki konuğumuz. Huriye Hanım, "Kalitenizden, kullandığınız malzemeden, reçetelerinizden ve yarattığınız konseptten ödün vermemeniz gerekiyor. Ve en önemlisi her daim işinizin başında ve kontrolü elinizde bulundurmanız şart. Pek çok zorluk aşarak 14 yılı bu sektörde tamamladım" diyor.

Ve şöyle devam ediyor: "2010 yılında İtalya'da Fast Food a karşı doğan Slow Food akımının Türkiye ayağında, SF İzmir Bardacık Konvinyumu üyeliğine kabul edildim. 2011 yılında İtalya'dan gelen davetle Torino'ya gittim. Geleneksel yemeklerimizi oradaki gruplara tatırma ve yaklaşık 150 ülke delegesiyle bir araya gelme imkanını yaşadım. Benim için önemli bir deneyimdi. Şunu gördüm ki artık tüm ülkelerde özüne dönme ve yeme içme konusunda

gelenekseli yaşatma konusunda önemli adımlar atılmaktadır. Slow Food'un manifestosu 'İyi, Temiz, Adil Gıda'dır. Ben de işletmemde mümkün olduğunca uygulamaya çalışıyorum bu kuralları. Davet edildikçe mübadelenin yıl dönümünde İstanbul başta olmak üzere pek çok yerde mübadele mutfağı uygulaması yapıyorum. Biz İzmirli bu mutfağı zaten günlük hayatımızda her gün uyguluyoruz desem abartılı olmaz. Ben biraz daha süsleyerek yapıyorum ve davetlilerden alkışı alıyorum”.

“Neden Girit Mutfağı?” sorumuza ise Huriye Erman Öztin şu cevabı veriyor:

Tüm dünyada sağlıklı uzun ömür mutfağı olarak bilinen Girit Mutfağının temeli, doğadan toplanan yabani otların çeşitli geleneksel yöntemlerle pişirilmesidir. Örneğin; turpotu, radika, cibeze, stifno gibi otlar çok az haşlanıp, ılık olarak zeytinyağı ve limonla salata gibi yenirken, şevketi bostan, arapsaçı gibi otlar da kuzu etiyile pişirilip tüketilir. Bunun yanı sıra, çipohorta denen bahçe otlarıyla yapılan kavurmalar yoğurtla sofrada yerini alırken, börek içi olarak da kullanılır. Bu otların bazıları, ısırgan otu, helvacık, gelincik, iğnelik, ebegümeci, yabani pırasa, labada, sarmaşık...Ayrıca benim de çok sevdiğim,

baharın kraliçesi enginar da Girit göçmenleriyle tanıştığımız, sonrasında üretimi yaygınlaşan bir lezzet küpü. Özellikle Karaburun, Çeşme ve Urla'nın sakız enginarının tadı müthiş. Biz daha çok zeytinyağlısını kuzu etlisini ve dolmasını yapıyoruz.

Et olarak, kuzu ve oğlak eti daha çok kullanılır. Biz de lokantamızda kuzu etiyile şevketi bostan, arapsaçı, enginar, yoğurtlu et ve güveç yapıyoruz. Girit mutfağında tatlı olarak daha çok kurabiyeler, reçeller ön plandadır. Lor kurabiyesi, lor tatlısı ve sakızlı muhallebi severek yaptığımız, her gün menümüzde olan tatlılarımızdır. Bunun yanı sıra vişne ve gelincik şurubu da geleneksel Girit Mutfağının olmazsa olmazıdır. Yaz günlerinde soğuk içeceklerindendir.

Girit yemekleri sostan, baharattan, salça ve domatesten uzak son derece yalın bir mutfaktır. Mis gibi zeytinyağı limon ve tuz yemekleri lezzetlendirmek için yeterde artar.

Girit Mutfağı için “Doğanın şifalı eczanesidir” denir. Doğal bir slow food kültürüyle iç-içe bir mutfak. Fast food' un insanları acımasızca yok ettiği bir dünyada bence naif ve emin adımlarla ilerleyen bir devrimcidir Girit Mutfağı. Biz de o eylemin şahitleri ve destekçileriyiz.”

KUZU ETLİ ŞEVKETİ BOSTAN

MALZEMELER

Yarım kilo şevketi bostan, 250 gr kuşbaşı kuzu eti, 4 yemek kaşığı zeytinyağı, bir orta boy soğan, 1 yumurtanın sarısı, 1 yemek kaşığı un, yarım limon suyu

HAZIRLANIŞI

Etlere zeytinyağını ilave ederek soğanlarla beraber etler suyunu çekene kadar soteleyiniz. Daha sonra ayıklayıp parmak uzunluğunda doğradığınız şevketi bostanları etlerin içine atınız. 5 dakika daha kavurun. 3 su bardağı suyu ilave edip düdüklü tencerede yarım saat pişirin. Pişen yemeği un, yumurta sarısı ve limon ile hazırlayacağınız terbiyeyi ilave edip 10 dakika daha kaynatıp sıcak olarak servis ediniz.

ZEYTİNYAĞLI ENGİRAR

MALZEMELER

5 adet enginar, 1 adet havuç, 1 adet büyük boy patates, 1 adet büyük boy soğan 1 su bardağı zeytinyağı, 1 çorba kaşığı limon suyu, 1 tatlı kaşığı toz şeker, 4-5 dal dereotu, tuz.

HAZIRLANIŞI

Öncelikle soyulmuş enginarları iyice yıkayın. Ve yayvan bir tencereye zeytinyağını ekleyin. Soğanı küp küp doğrayarak orta ateşte hafifçe kavurun. Önceden hazırlanan 1 su bardağı bezelye ve kabukları soyulup küp küp doğranmış patates ile havuçları da ilave ederek yaklaşık 2 dakika kadar pişirin. Ardından tuz ve şekeri de ilave ederek pişirmeye devam edin. Enginarları da ekleyip ara ara karıştırarak 2 dakika daha kısık ateşte pişirin. 1 su bardağı sıcak su ve limon suyunu ilave ederek kısık ateşte enginarlar yumuşayana kadar pişirin. Ara sıra yemeğin suyunu kontrol edin. Su azaldıkça azar azar sıcak su ilave edebilirsiniz. Enginarlar yumuşayınca tencerenin kapağı kapalı olarak bir süre demlenmeye bırakın.

LİMONLU LOR KURABIYESİ

MALZEMELER

500 gram tuzsuz lor peyniri, 2 su bardağı toz şeker, 2 adet yumurta, 100 cc zeytinyağı, 5 su bardağı un, 1 adet limonun rendelenmiş kabuğu, 1 paket kabartma tozu, 1 adet yumurtanın sarısı, toz şeker.

HAZIRLANIŞI

Lor peyniri ve toz şekeri geniş bir kaba alıp hamur yoğurur gibi 2-3 dakika yoğurun. Yumurta, zeytinyağı, limon kabuğu rendesi ve kabartma tozunu ekleyip yeniden yoğurun. Azar azar un ekleyerek yeniden yoğurun ve yumuşak bir hamur hazırlayın. Yoğurma kabının üzerini örtün ve 10 dakika dinlendirin. Sonra hamuru tekrar yoğurun. Hamurdan küçük boy yumurta büyüklüğünde parçalar koparıp, avucunuzda yuvarlayın. Üzerlerine hafifçe bastırın ve pişirme kağıdı serilmiş bir fırın tepsine yerleştirin. Yumurta sarısı sürüp, toz şeker serpin. Önceden ısıtılmış 180 derece fırında üzerleri kızarana kadar pişirin. Ilık servis yapın.

Yüksek Devir Parça Boyama Makineleri

